

JORDBRUKSAVTALE

2023–2024

Inngått mellom staten og Norges Bondelag

INNHOLD:

1.	INNLEDNING	4
2.	PRISBESTEMMELSER	4
	2.1 Produkter med målprisregulering	4
	2.1.1 Generelle bestemmelser	4
	2.1.2 Melk og melkeprodukter	5
	2.1.3 Korn.....	6
	2.1.4 Grøntsektoren	7
	2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)	8
	2.2.1 Generelle bestemmelser	8
	2.2.2 Svinekjøtt.....	8
	2.2.3 Storfekjøtt.....	8
	2.2.4 Sau og lam	8
	2.2.5 Konsumegg.....	8
	2.3 Referansepris kylling	9
3.	FONDSAVSETNINGER.....	9
	3.1 Landbrukets utviklingsfond	9
	3.1.1 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen i landbruket (IBU-ordningen) ...	10
4.	TILSKUDD VED PRODUKSJONSSVIKT.....	11
5.	MARKEDSREGULERING	13
	5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer	13
	5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk	13
	5.2.1 Omsetning av melkekvoter.....	13
	5.2.2 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt	14
	5.3 Tilskudd til markedstiltak i grøntsektoren	14
	5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen	14
	5.5 Tilskudd til avrensordningen for poteter	14
6.	PRISTILSKUDD	15
	6.1 Driftssenter.....	15
	6.2 Pristilskudd melk	15
	6.2.1 Grunntilskudd melk.....	15
	6.2.2 Distriktstilskudd melk	15
	6.3 Pristilskudd kjøtt.....	16
	6.3.1 Grunntilskudd kjøtt.....	16
	6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt	16
	6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt	17
	6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt	17
	6.4 Pristilskudd egg.....	17
	6.4.1 Distriktstilskudd konsumegg	17
	6.5 Pristilskudd ull og skinn av sau/lam	18
	6.6 Pristilskudd grøntsektoren	18
	6.6.1 Definisjoner	18
	6.6.2 Grunnlag for tilskudd	18
	6.6.3 Satser	19
	6.7 Frakttilskudd	20
	6.7.1 Frakttilskudd slaktedyr	20
	6.7.2 Frakttilskudd egg	21
	6.7.3 Tilskudd til frakt av kraftfôr og korn.....	22
	6.8 Prisnedskrivningstilskudd korn.....	23

6.9	Matkorntilskudd.....	24
7.	PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.	24
7.1	Generelle bestemmelser for produksjonstilskudd.....	24
7.2	Tilskudd for husdyr.....	24
7.2.1	Tilskudd for husdyr – satser	25
7.2.2	Definisjoner av dyreslag mv.....	26
7.2.3	Tilskudd til små og mellomstore melkebruk.....	26
7.3	Driftstilskudd til melkeproduksjon	27
7.4	Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon.....	28
7.5	Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser	28
7.6	Tilskudd for dyr på beite.....	28
7.7	Areal- og kulturlandskapstilskudd	29
7.7.1	Satser, definisjoner og soner	29
7.7.2	Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling.....	30
7.7.3	Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak	31
7.8	Tilskudd til økologisk jordbruk	33
7.9	Tilskudd til regionale miljøprogram	35
8.	UTVIKLINGSTILTAK	35
8.1	Tilskudd til dyreavl m.m.....	35
8.2	Tilskudd ved veterinærreiser	35
8.3	Tilskudd til frøavl m.m.	36
8.4	Tilskudd rådgivning	36
8.5	Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak.....	36
8.6	Tilskudd til fellesanlegg for frukt	36
9.	VELFERDSORDNINGER	36
9.1	Tilskudd til avløsning	36
9.2	Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.....	37
9.3	Tilskudd til sykepengeordningen.....	39
9.4	Tilskudd til landbruksvikarordningen.....	39
9.5	Tilskudd til tidligpensjonsordningen	40
10.	Driftskostnader	40

1. INNLEDNING

Avtaleverket for jordbruket har til formål å regulere tiltak som er egnet til å fremme fastlagte mål for jordbruket, og som ikke er uttømmende regulert ved lov, stortingsvedtak eller forskrift. I hovedavtalens § 1-2 heter det blant annet at tiltak som nevnt ovenfor skal fastlegges i jordbruksavtaler som inngås for ett eller flere år om gangen, eller i endrings- eller tilleggsavtaler.

Denne jordbruksavtalen er inngått mellom staten og jordbruket ved Norges Bondelag 28. juni 2023.

For målpriser gjelder avtalen fra 1. juli 2023. For det samlede bevilgningsnivå, over kap. 1150 og kap. 4150, gjelder avtalen kalenderåret 2024, der ikke annet er nevnt. Det kan imidlertid bestemmes tilpasninger i avsetninger og satser inneværende år innenfor den samlede bevilgningsrammen.

For overslagsbevilgningene (post 71 og 73) vil bevilgningsbehovet tilpasses de fastsatte satser, faktiske volumendringer, og for noen poster verdensmarkedets priser. For de overførbare bevilgningene (post 70, 74, 77 og 78) er bevilgningene styrende.

Det ligger til grunn i avtalen at importvernet skal praktiseres slik det framgår av sluttprotokoll fra forhandlingsmøtet 12. mai 1995 (jf. St.prp. nr. 61 (1994–95), vedlegg 2). Endringer i importbestemmelsene er gjenstand for drøfting mellom jordbruksorganisasjonene og staten, og kan følges opp i henhold til Hovedavtalens § 2-2 og 2-4.

Avtalen gjelder norske produkter med mindre annet er særskilt bestemt.

Minstegrensen for beløp som innkreves ved tilbakebetaling av tilskudd er 500 kroner.

2. PRISBESTEMMELSER

2.1 Produkter med målprisregulering

2.1.1 Generelle bestemmelser

Bestemmelsene i kapittel 2.1.1 gjelder dersom ikke annet er nevnt under de enkelte sektorer i kapittel 2.1.2–2.1.4.

Målprisene skal være priser jordbruket reelt sett skal kunne oppnå ut fra balanserte markedsforhold, det fastsatte importvern og de markedsreguleringsmuligheter som er til disposisjon. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Målprisene er fastsatt for representantvarer av definerte kvaliteter for korn, poteter, grønnsaker, frukt og til råvarenivå for ku- og geitemelk, slik det framgår av kapittel 2.1.2–2.1.4. Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Jordbruksorganisasjonene påtar seg ansvaret for å holde gjennomsnittsprisen for de ulike varegruppene på eller under målprisen for avtaleperioden, gjennom markedsregulerende tiltak og prisnoteringer. Det følger av primærnæringsunntaket til konkurranseloven at primærprodusenter eller deres organisasjoner kan opptre samordnet dersom det er i samsvar med lover/forskrifter eller jordbruksavtale.

Ansvarlig markedsregulator skal løpende rapportere oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris, til Landbruksdirektoratet. Prisnoteringen på representantvaren skal som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke overstige målprisen.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret, skal Landbruksdirektoratet fastsette en særskilt styringspris for det påfølgende avtaleår. Styringsprisen fastsettes slik at oppnådd pris skal ligge tilsvarende under i det påfølgende avtaleåret. Dersom det etter denne bestemmelse eller avtalepartene på annet grunnlag har fastsatt en styringspris, har den alle funksjoner som normalt tilligger målpris, inkludert grunnlag for fastsetting av øvre prisgrense. Eventuelle avvik fra dette, som følge av særskilte forhold, skal avtales mellom partene.

Dersom målprisen overskrides som gjennomsnitt for avtaleåret som følge av høye priser internasjonalt med null toll på importert vare, skal det ikke fastsettes særskilt styringspris for det påfølgende avtaleåret.

Dersom prisene på representantvarene overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tollnedsettelse, i medhold av forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ansvarlig markedsregulator for de enkelte sektorene skal rapportere til Landbruksdirektoratet den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, herunder administrering av tollvernet, jf. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av målpris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med målpris.

2.1.2 Melk og melkeprodukter

Tabell 2.1 Målpris for avtaleperioden for ku- og geitemelk

Varegruppe	Representantvare	Målpris fra 1.7.23, kr per liter
Ku- og geitemelk	Melk som oppfyller kravspesifikasjon for rå melk i forskrift om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 4-3, 3. ledd.	6,24

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for melk av representantvare. Noteringssted er der melk passerer, eller der melk ved direkte viderelevering til annet meieri normalt ville passert basismeieri definert i innfraktordningen. Prisnoteringen skal omfatte melk som foredles av Tine SA og melk som Tine SA selger uforedlet til andre. Øvre prisgrense er målprisen + 5 pst.

Gjennomsnittsprisen for året veies etter kvanta for de ukentlige prisnoteringene.

For å sikre et prisuttak i markedet som gjør at jordbruksavtalens målpris kan realiseres, og sikre melkeprodusentene en mest mulig lik pris uavhengig av melkeanvendelse og geografisk lokalisering, fastsettes det tilskudd og avgifter for ulike produktgrupper og markeder, jf. omsetningsloven § 6. Tilskudd og avgifter fastsettes av Landbruksdirektoratet som forskrift med hjemmel i prisutjevningforskriften. Fastsettelsen skjer på grunnlag av føringer fra avtalepartene og etter høring av andre berørte parter. Dersom det av hensyn til likviditeten i prisutjevningsordningen er nødvendig å redusere tilskudd/øke avgifter i løpet av året, kan Landbruksdirektoratet gjøre det og samtidig pålegge markedsregulator å redusere prisuttaket tilsvarende. Grensen for det samlede prisuttak i avtaleperioden vil i slike tilfeller bli fastsatt lavere enn målpris. På bakgrunn av prognoser og forslag fra Tine SA skal Landbruksdirektoratet fastsette en ny grense for det samlede prisuttaket (styringspris).

For å sikre at uavhengige meieriselskaper og Tines egne meierier står overfor reelt sett samme pris på melk som råvare, er råvareomsetningen lagt til en egen enhet i Tine (Norsk melkeråvare), jf. egen avtale mellom Landbruksdirektoratet og Tine SA. Eventuelle brudd på denne avtalen skal forelegges for jordbruksavtalepartene for nærmere oppfølging.

2.1.3 Korn

Målprissystemet

Målprisene for korn er produsentpris på mathvete, matrug, bygg til fôr og havre til fôr av basis kvalitet levert til et utvalg mottaksanlegg definert av Landbruksdirektoratet. Målpris på oljefrø er suspendert i sesongen 2023–2024.

Målprisene for korn er definert for vare med basis kvalitet i henhold til tabell 2.2.

Tabell 2.2 Basiskvalitetskriterier for noteringsvare¹

Art	Vanninnhold %	Hektolitervekt kg	Fremmede bestanddeler %	Protein ved matkvalitet %	Falltall ved matkvalitet i sekunder
Hvete	15	79	≤ 1,0	12,0	200
Rug	15	75	≤ 1,0		120
Bygg	15	64	≤ 1,0		
Havre	15	53	≤ 1,0		

1) Andre kvalitetstrekk som reduserer kornets verdi, deriblant floghavre og høyt DON-innhold, skal ikke inngå i noteringsgrunnlaget.

Målprisene for kornsesongen 2023–2024 er fastsatt i henhold til tabell 2.3.

Tabell 2.3 Målprisene for korn 2023–2024

Kornslag	Målpriser fra 1.7.23, kr per kg
Hvete, matkorn	4,80
Rug, matkorn	4,22
Bygg, fôrkorn	3,96
Havre, fôrkorn	3,83

Prisnotering

Prisgrunnlaget for målprisvarene er produsentprisnoteringer for basis kvalitet levert til Felleskjøpet Agris anlegg i Larvik, Kambo, Drammen og Holmestrand, samt Felleskjøpet Agris anlegg i Trondheim for bygg, slik disse mottaksanleggene er definert av Landbruksdirektoratet.

Noteringspris på disse anleggene skal inkludere alle tillegg og trekk som ikke kan relateres til mat- og fôr kvalitet for målprisvarene av korn. Prisene noteres hver uke.

Ved notering av ukespris skal produsentprisene på korn for de ulike prisnoteringsanleggene vektet sammen med tilført mengde av de respektive målprisvarene til hvert anlegg den aktuelle uken.

Noteringspris som gjennomsnitt for året beregnes ved å veie de noterte ukesprisene ved prisnoteringsanleggene med de ukentlige tilførsler av målprisvarene til Felleskjøpet Agris mottaksanlegg, samt de mottaksanlegg som har avtale om å være kornkjøper fra produsent.

Øvre prisgrense er målpris +10 pst. Landbruksdirektoratet gir nærmere retningslinjer angående prisnoteringer.

Referansepris på soyamel og oljefrø

Soyamel med 46 prosent proteininnhold er basis referansevare for proteinråvarer til kraftfôr. Referanseprisen på soyamel videreføres på 4,79 kroner per kg fra 1. juli 2023.

Det settes en referansepris på oljefrø med 8 pst. vanninnhold, på 7,38 kroner per kg, som trer i kraft dersom importpris faller under denne fratrukket prisnedskrivningstilskudd og tillagt omsetningskostnader (4,182 kroner per kg).

2.1.4 Grøntsektoren

Målprisene for grønnsaker og frukt er produsentpriser oppnådd for ferdig emballert vare, levert grossist i Oslo. Målprisen for poteter er også produsentpris, se definisjon i tabell 2.4.

Bestemmelsen i kapittel 2.1.1 om at prisnoteringen på representantvaren som gjennomsnitt for avtaleperioden ikke skal overstige målprisen, omfatter ikke grønntsektoren.

Landbruksdirektoratet beregner ukentlig noteringsprisen for poteter, grønnsaker og frukt på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen grøntbransjen (dvs. grossister og kommisjonærer). Disse rapporterer produsentpriser på de enkelte varene til Landbruksdirektoratet ukentlig, med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet. Dersom det er vanskelig å fremskaffe produsentpriser, kan markedsaktørene rapportere engrospris, men da med nødvendig tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan beregne en produsentpris på varen i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Kriterier for prisnotering

Landbruksdirektoratet beregner de ukentlige mengdene for de ulike produktene som utløser prisnotering. Prisnotering skal godkjennes som sammenligningsgrunnlag med målprisen når tilførsel av norsk vare utgjør 10 pst. eller mer av samlet ukesomsetning i Norge, målt som gjennomsnitt for en historisk referanseperiode, definert av Landbruksdirektoratet. Målprisperioden og prisnoteringer i denne perioden er utgangspunktet for reguleringen av tollvernet for de enkelte produkter. Dette er regulert i forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer.

2.1.4.1 Poteter

Tabell 2.4 Gjennomsnittlig målpris for matpoteter, kroner per kg

Representantvare	Målpris fra 1.7.23
Poteter klasse 1 over 42 millimeter ¹⁾	6,84

1) Poteter av kvalitet klasse 1 levert som sams bulkvare til utvalgte pakkerier fra produsent, ikke justert for frakt til Oslo.

Øvre prisgrense er satt til 20 pst. over gjeldende målpris for perioden 1.7.23–30.6.24. Ukentlige målpriser og øvre prisgrenser fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag. Prisene noteres hver torsdag.

2.1.4.2 Grønnsaker og frukt

Tabell 2.5 Prosentvis endring i gjennomsnittlige målpriser for grønnsaker og frukt

	Målpris fra 1.7.23
Grønnsaker og frukt	8,8 %

Målpriskurver og øvre prisgrenser for de enkelte plantekulturene fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag.

Øvre prisgrense er satt til 20 pst. over gjeldende målpris for perioden 1.7.23–30.6.24. Prisene knyttes til kvalitetsgraden Standard I. Grunnlaget for prisnoteringene i forhold til målprisen for hagebruksprodukter fastsettes av Landbruksdirektoratet, herunder type emballasje, pakningsstørrelse m.m. Prisnoteringen som legges til grunn er prisene ved partivis leveranse CIP Oslo. Prisene noteres hver torsdag.

2.2 Produkter med planlagt gjennomsnittlig engrospris (Volummodellen)

2.2.1 Generelle bestemmelser

For produkter som omfattes av volummodellen skal markedsregulator Nortura fastsette og informere om planlagt gjennomsnittlig engrospris for hvert halvår. Den fastsatte engrosprisen er bindende oppover per halvårsperiode.

Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Ved beregning av noteringspris skal forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr, men ikke omsetningsavgift, trekkes fra oppnådd pris.

Øvre prisgrense og definisjonen av representantvarene for hhv. svinekjøtt, storfekjøtt, kjøtt av sau/lam og egg fastsettes av avtalepartene. Øvre prisgrense er planlagt gjennomsnittlig engrospris +10 pst.

Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til planlagt prisløype knyttet til planlagt gjennomsnittlig engrospris fastsatt av markedsregulator.

Dersom midlertidig overproduksjon har presset innenlandsk prisnivå, kan det tas hensyn til dette ved fastsetting av øvre prisgrenseprosent. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Markedsregulator skal ukentlig rapportere til Landbruksdirektoratet oppnådde priser på noteringspunktet, dvs. noteringspris og øvrig dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer.

2.2.2 Svinekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av svin ved representantvaren ”*slaktegris klasse E og S med et gjennomsnitt for alle kjøttprosenter og alle varegrupper under 85 kg*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Steinkjer, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av slaktegris.

2.2.3 Storfekjøtt

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av storfe ved representantvaren ”*ung okse, alle klasser O og R unntatt R+ (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Egersund. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av ung okse.

2.2.4 Sau og lam

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer for hele slakt av lam ved representantvaren ”*lam, alle klasser O og R (fettgruppe 2-, 2 og 2+)*”, ved følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda og Nortura Forus. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler av lam.

2.2.5 Konsumegg

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for representantvaren egg, klasse A over 53 gram, sortert på Brett. Noteringssted for egg er Norturas anlegg i Hå. Gjennomsnittsprisen per halvår veies etter ukentlige tilførsler.

2.3 Referansepris kylling

For produkter uten markedsreguleringstiltak fastsettes referansepris som grunnlag for administreringen av tollvernet. Referansepris fastsettes med basis i prisuttaket på engrosnivå i foregående avtaleår, beregnet av Landbruksdirektoratet.

Øvre prisgrense for kylling er satt til 10 pst. over gjeldende referansepris for perioden 1.7.23–30.6.24. Artikkel 5 i landbruksavtalen i WTO (Special Safeguard Provisions) kan komme til anvendelse i spesielle situasjoner.

Prisgrunnlaget er engrosprisnoteringer oppnådd for fjørfeslakt ved representantvaren som hel, fersk, uoppbundet kylling i vektklassene 1 050-1 850 gram i bulkemballasje, oppgitt fra utvalgte slakterier. Økologiske varer som klassifiseres som representantvare, veies inn i prisnoteringen som standardvare og kan gis et fritt pristillegg.

Klassifiseringsreglene skal ikke endres i avtaletiden.

Forholdet mellom noteringspris og referansepris danner grunnlag for vurdering og iverksettelse av administrative tollnedsettelse. Dersom noteringsprisen på representantvaren overstiger øvre prisgrense to uker på rad, iverksettes tiltak for å bringe prisen ned til referanseprisenivå.

Omsetningsavgiften for jordbruksprodukter skal ligge på produsentsiden av referansepris. Forskningsavgift og kjøttkontrollgebyr skal trekkes fra oppnådd pris før sammenligning med referansepris.

Noteringsprisen for fjørfekjøtt beregnes på grunnlag av oppgaver fra markedsaktørene innen fjørfefbransjen (dvs. slakterier eller slakterisammenslutninger). Disse rapporterer til Landbruksdirektoratet med den dokumentasjon som er nødvendig for forvaltning og kontroll av prissystemet, jf. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer.

Markedsaktørene skal ukentlig rapportere produsert mengde og engrospris fordelt på ulike vektklasser, som grunnlag for Landbruksdirektoratets beregning av noteringsprisen. I stedet for oppnådd engrospris kan markedsaktørene rapportere produsentpris til Landbruksdirektoratet, men markedsaktørene må da gi den nødvendige tilleggsinformasjon slik at Landbruksdirektoratet kan kalkulere en pris for ferdig slaktet, uoppbundet kylling i henhold til det definerte prisgrunnlaget.

Landbruksdirektoratet skal utarbeide prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling. Markedsaktørene rapporterer historisk salg til Landbruksdirektoratet, som bruker tallene til utarbeiding av prognosene. Prognosene brukes i forvaltningen av tollvernet og i totalregnskapet for jordbruket, og kan også brukes til andre formål. Landbruksdirektoratet kan offentliggjøre prognosene for å bidra til å balansere kyllingmarkedet.

3. FONDSAVSETNINGER

3.1 Landbrukets utviklingsfond

Landbrukets utviklingsfond (LUF) tilføres 168,7 mill. kroner i 2023. Bevilgningen til fondet økes med 273 mill. kroner til 2 331,6 mill. kroner i 2024. Tilskuddsrammen for fondet økes med 198 mill. kroner til 2 519 mill. kroner for 2024. Tabell 3.1 viser tilskuddsrammen med fordeling for 2024. Føringerne for de enkelte ordningene fremgår av Prop. 121 S (2022–2023).

Tabell 3.1 Oversikt over innvilgningsramme for LUF 2024 (mill. kroner)

	2023	2024
Bedriftsrettede midler til investering og utvikling		1 220,5
Nasjonale tilretteleggingsmidler inkl. grøntprosjekter		16,0
Regionale tilretteleggingsmidler		41,0
Områderettet innsats		
<i>Bærekraftig matproduksjon i nord</i>		17,0
<i>Fjellandbruket</i>		3,0
Rekruttering og kompetanse i landbruket		
<i>Regionale kompetansenettverk for lokalmat</i>		14,7
<i>Regionale tilskudd til rekruttering og komp.heving</i>		14,0
<i>Nasjonal modell for voksenagronom</i>		17,0
Forskning og utvikling ¹	5,0	83,5
PRESIS - Presisjonsjordbruk i praksis		4,0
Stiftelsen Norsk mat		71,0
Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping		84,3
Bondens marked og Norsk Gardsost		3,0
Verdiskapingsprogrammet for fornybar energi og teknologiutvikling i landbruket	70,0	222,0
Skogbruk		270,0
Oppfølging av handlingsplan mot villsvin		1,5
Midler til konfliktforebyggende tiltak jordbruk/reindrift		1,5
Spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL)		200,0
Drenering ²		68,0
MetanHUB		10,0
Klimasmart landbruk		10,0
Tilskudd til tiltak i beiteområder		31,0
Handlingsplan for plantevernmidler		14,0
Klima- og miljøprogram		40,0
Biogass		22,0
Verdensarvområdene og Utvalgte kulturlandskap		25,0
Utviklingstiltak innen økologisk landbruk		15,0
SUM tilskuddsramme³		2 519,0

1) 0,5 mill. kroner skal gå til evaluering av voksenagronomen i 2023.

2) Tilskuddssats for systematisk grøfting, profilering og omgraving økes fra 2500 kr/dekar til 4000 kr/dekar. Ved annen grøfting økes tilskuddssatsen til 61 kroner per løpemeter grøft, begrenset oppad til 4000 kr/dekar. Satsøkningen gis virkning fra 1.7.2023.

3) I tillegg til tilskuddsrammen må det med utgangspunkt i utbetalingsprognosene for fondet, jf. Landbruksdirektoratets årsrapport for fondet, avsettes en ramme på 40 mill. kroner til rentestøtteordningen og 4,2 mill. kroner til Landbruksdirektoratets administrasjon av fondet. Disse avsetningene er inkludert i fremtidige utbetalingsprognoser for fondet.

3.1.1 Investerings- og bedriftsutviklingsordningen i landbruket (IBU-ordningen)

Forskrift om midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket skal legges til grunn for forvaltningen av midlene. Ut over føringene som går frem av dagens forskrift er avtalepartene enige om følgende nasjonale føringene for forvaltningen av IBU-midler i 2024:

- Små og mellomstore bruk skal prioriteres ved tildeling av støtte. Innen melkeproduksjon er det særlig behov for å prioritere fornying av fjøs med inntil 30 kyr.
- Støtte til investeringsprosjekt som gir økt matproduksjon skal prioriteres til produksjoner med markedspotensial.
- Hensyn til dyrevelferd skal prioriteres høyt. Dette gjelder for alle typer produksjoner og produksjonsformer.

- Investeringer som følge av EUs økologiregelverk prioriteres.
- Støtte til investeringer innen korn, frukt-, grønt- og veksthusnæringen skal prioriteres.
- Det kan gis investeringstilskudd til bygging av gjødsellager med fast toppdekke eller minimum 10 måneders lagringskapasitet for husdyrgjødsel, samt lager med fast toppdekke til biorest og øvrig organisk gjødsel. Det kan også gis tilskudd til anlegg med gjødselseparator. Tilskuddet er avgrenset til 25 pst. av godkjent kostnadsoverslag for tiltaket, med en øvre grense på 250 000 kroner per prosjekt. Ved investering i felleslager for biorest settes øvre grense for tilskudd per landbrukseiendom til 200 000 kroner.
- Prosjekt med energi- og klimaeffektive løsninger skal prioriteres.
- I vurderingen av lønnsomhet i investeringsprosjektene må det tas hensyn til det samlede næringsgrunnlaget på bruket.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer settes til 40 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd settes til 3,5 mill. kroner per prosjekt. Den øvre grensen gjelder ikke i Nordland, Troms og Finnmark.
- Maksimal prosentsats for tilskudd til investeringer innen løsdrikt settes til 50 pst. av godkjent kostnadsoverslag for investeringen. Øvre grense for tilskudd settes til 5 mill. kroner per prosjekt. den øvre grensen gjelder ikke i Nordland, Troms og Finnmark.
- Det kan gis inntil 100 mill. kroner i risikolån der tapsavsetningen skjer innenfor rammen av IBU-midlene.
- Strategiske føringer fra det regionale partnerskapet er avgrenset til prioritering mellom ulike produksjoner og mellom ulike områder i den enkelte regionen/fylket. Faglagene skal inngå i de regionale partnerskapene.

4. TILSKUDD VED PRODUKSJONSSVIKT

Tilskuddet omfatter følgende ordninger:

- Tilskudd ved produksjonssvikt i planteproduksjon
- Tilskudd ved svikt i honningproduksjon

Tilskudd ved produksjonssvikt beregnes per vekstgruppe og foretak. I beregningene legges det til grunn en egenrisikoandel på 30 pst. per vekstgruppe. Det benyttes de samme definisjonene av vekstgrupper som for produksjonstilskudd, jf. kap. 7.7. Samme egenrisiko gjelder også ved tilskudd ved svikt i honningproduksjon.

Minste utbetaling er 5 000 kroner. Maksimal utbetaling for ordningen ved produksjonssvikt er 900 000 kroner for vekstgruppene grovfôr og korn og annet frø til modning, og 1 800 000 kroner for vekstgruppene frukt, bær, potet og grønnsaker fra og med produksjonssesongen 2024.

Tabell 4.1 Satser for tilskudd ved produksjonssvikt¹⁾

Vekst	Satser 2024
<i>Vekstgruppe: Korn og annet frø til modning</i>	<i>kr pr. kg</i>
Hvete	4,25
Rug/rughvete	3,85
Bygg	3,60
Havre	3,65
Oljefrø	7,25
Erter til modning og konserverter	5,10
Bønner til konserver (høstet før modning)	4,70
Raigras	19,10

Timotei og engsvingel	40,10
Rødsvingel, engrapp, kløver mfl.	93,30

Vekstgruppe: Grovfôr

Grovfôr salgsproduksjon, pr. kg	3,05
Grovfôr i foretak med husdyr, pr. FEm	4,75

Vekstgruppe: Potet

	<i>kr pr. kg</i>
Potet til konsum	4,30
Potet til industri	3,30
Spesialpotet	7,00

Vekstgruppe: Grønnsaker

	<i>kr pr. kg</i>
Kålrot	9,10
Hodekål til konsum	7,60
Hodekål til industri	2,90
Blomkål til konsum	16,10
Blomkål til industri	8,00
Brokkoli	26,50
Rosenkål til konsum	44,40
Rosenkål til industri	12,40
Kinakål	14,40
Rødbeter til konsum	13,80
Rødbeter til industri	3,00
Knollselleri til konsum	18,70
Knollselleri til industri	5,90
Purre til konsum	19,80
Purre til industri	11,00
Løk	6,80
Sylteagurk	8,20
Gulrot til konsum	5,60
Gulrot til industri	2,00
Salat på friland til konsum	47,80
Salat på friland til industri	22,30
Isbergsalat til konsum	22,40
Isbergsalat til industri	14,20

Vekstgruppe: Frukt

	<i>kr pr. kg</i>
Epler	21,50
Epler til press	10,50
Pærer	19,90
Plommer	32,60
Moreller	70,00
Kirsebær	11,70

Vekstgruppe: Bær

	<i>kr pr. kg</i>
Jordbær til konsum	71,20
Bringebær til konsum	102,70
Jordbær og bringebær til industri	31,80
Solbær til industri	11,70
Hageblåbær/kostbare bær til konsum	108,60

Honningproduksjon

	<i>kr pr. kg</i>
Honning	150,15

1) Satsene beregnet av Ldir ila. 2023 og fastsatt av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag før 1.1.2024.

5. MARKEDSREGULERING

Markedsreguleringen er et virkemiddel i de viktigste produksjonssektorene for å håndtere temporære overskudd og tilpasning i regionale og sesongmessige svingninger mellom produksjon og forbruk. I situasjoner med overproduksjon kan det være behov for mer omfattende tiltak for å tilpasse markedsført varemengde i forhold til avsetningsmulighetene slik at avtaleprisene kan oppnås. I slike tilfeller kan jordbruket gjennom markedsreguleringsorganisasjonene, med godkjenning og støtte fra Omsetningsrådet, iverksette regulerende tiltak. Slike tiltak forutsettes å kunne bli finansiert av omsetningsavgiftsmidler og/eller midler til avsetningstiltak over jordbruksavtalen.

Tiltakene utformes slik at reguleringen skjer på et så tidlig ledd i produksjonskjeden som mulig, og at regulering skjer på billigste måte.

Tiltakene skal virke konkurransenøytralt mellom samvirkeforetak og andre markedsaktører.

Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag kan, dersom markedsregulator har oppfordret produsentene til å gjennomføre produksjonsregulerende tiltak, oppfordre produsentene til å følge markedsregulators råd.

Det gis ikke anledning til å bevilge investeringstilskudd til reguleringsanlegg.

5.1 Markedsreguleringen på de enkelte sektorer

Markedsreguleringen finansieres av omsetningsavgift og forvaltes av Omsetningsrådet.

Markedsreguleringsansvaret er tillagt:

- Tine SA for melk
- Felleskjøpet Agri SA for korn
- Nortura SA for kjøtt og egg

I grøntsektoren omfatter markedsreguleringen epler og poteter, og ansvaret er tillagt Grøntprodusentenes Samarbeidsråd. Landbruksdirektoratet utarbeider prognoser for produksjon og engrossalg av slaktekylling, jf. kap. 2.3.

For å kunne evaluere markedsregulators prisbetingelser for produsent i relasjon til innretningen av tilskuddsordningene over jordbruksavtalen, kan avtalepartene be markedsregulator innen de enkelte sektorene framlegge sine prisbetingelser rettet mot produsent før jordbruksforhandlingene, herunder bl.a.:

- Prisdifferensiering ut fra struktur- og distriktsmessige forhold.
- I hvor stor grad prisdifferensieringen er basert på kostnadsbetingede eller andre hensyn.
- Om prisfastsettingen bygger på tilstrekkelig oppdaterte kostnadskalkyler.
- En vurdering av om prisbetingelsene overfor produsent er transparente.

Om det blir bedt om en slik redegjørelse må den omfatte alle jordbruksråvarer som omfattes av markedsreguleringen, uavhengig av om det fastsettes målpriser eller ikke for råvarene.

5.2 Nærmere bestemmelser om produksjonsregulering melk

5.2.1 Omsetning av melkekvoter

Vedtak om inndragning av melkekvoter og prisfastsetting for den sentralt administrerte omsetningsordningen, fastsettes gjennom jordbruksavtalen. Inndragning av melkekvoter finansieres med omsetningsavgift.

Geitemelkkvote solgt til staten i omsetningsrunden 2023 skal ikke videreselges.

Kumelkkvote som eventuelt blir solgt til staten i omsetningsrundene i 2023 og 2024 selges ikke ut igjen, men akkumuleres til omsetningsrunden i 2025.

5.2.2 Tilbud om kjøp av kumelkkvote ved driftsomstilling grunnet rovvilt

Totalt inntil 500 000 liter kumelkkvote årlig kan selges til eiere av landbrukseiendom som har fått tilskudd til driftsomstilling grunnet rovvilt, til prisen for statlig omsatt kvote. Kvoten hentes ved å utvide den totale kvotemengden.

5.3 Tilskudd til markeditiltak i grøntsektoren

Tilskuddet kan brukes til opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og avsetningstiltak, og har en ramme på 40,4 mill. kroner for 2024. Herunder øker bevilgningen til Opplysningskontoret for frukt og grønt med 3,0 mill. kroner. Midlene skal benyttes til å øke forbruket av norsk frukt og grønt. Tverrsektorielt arbeid skal vektlegges. Norges Birøkterlag får 1,5 mill. kroner for å finansiere en opplysningsordning for honning og andre bieprodukter. Omsetningsrådet forvalter bevilgningen. Ubenyttede midler tilføres Fondet for omsetningsavgift for hagebruk.

5.4 Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen

Bevilgningen til underpost 70.12 *Tilskudd til råvareprisutjevningsordningen mv.* har en økonomisk ramme på 254,740 mill. kroner for 2024.

5.5 Tilskudd til avrensordningen for poteter

Tilskuddet omfatter prisnedskrivning til rektifisert potetsprit og potetstivelse.

Tabell 5.2 *Tilskudd til avrensordningen for poteter, mill. kroner*

Ordning	2024
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	22,5
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	23,5
SUM	46,0

Tabell 5.3 *Maksimale satser for prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse*

Produkt	Makssatser 2024
Prisnedskrivningstilskudd potetsprit	10,55 kr/l
Prisnedskrivningstilskudd potetstivelse	4,05 kr/kg

Tilskuddet kan utbetales til produsent av rektifisert potetsprit og potetstivelse på grunnlag av solgt volum rektifisert potetsprit og mengde potetstivelse inkl. glukose, jf. forskrift om prisnedskrivning ved produksjon av rektifisert potetsprit og potetstivelse. Det kan utbetales prisnedskrivningstilskudd til rektifisert potetsprit og potetstivelse der råvaren er avrens, potet som er regulert ut av matpotetmarkedet, reststivelse og overskuddspotet fra industrien, usolgte poteter i slutten av sesong og poteter fra egne produsenter. Avrensprisen¹ er 50 øre per kg for 2024.

¹ Avrensprisen er basert på råvarer som inneholder 16 pst. stivelse. Priskorreksjon etter stivelsesinnhold foretas etter en egen formel som fastsettes av Landbruksdirektoratet.

6. PRISTILSKUDD

6.1 Driftssenter

Pristilskudd med geografisk differensierte satser for husdyrproduksjon gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i. Sonene følger av *Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt*².

Driftssenteret stedfestes til den driftsbygningen der husdyrproduksjonen foregår. Dersom foretaket har husdyrproduksjon i flere driftsbygninger, stedfestes driftssenteret til den driftsbygningen som huser den produksjonen som genererer størst andel av foretakets omsetning fra husdyrproduksjon på årsbasis. For foretak som kun har dyr på utegang, stedfestes driftssenteret til der dyra tilbys liggeplass med le.

6.2 Pristilskudd melk

6.2.1 Grunntilskudd melk

Tabell 6.1 Grunntilskudd geitemelk

Produkt	Sats 2024, kr/l
Geitemelk	3,46

Tabell 6.2 Grunntilskudd økologisk melk

Produkt	Sats 2024, kr/l
Økologisk melk	0,40

6.2.2 Distriktstilskudd melk

Tabell 6.3 Distriktstilskudd melk

Soner i henhold til <i>Sonekart for distriktstilskudd melk</i> ¹⁾	Sats 2024, kr/l
A	0,00
B	0,25
C	0,58
D	0,85
E	0,97
F	1,11
G	1,62
H	2,13
I	2,41
J	2,50

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt ([Finn sone for distriktstilskudd \(kilden.nibio.no\)](https://kilden.nibio.no))

Omsatt lokalt foredlet melkeprodukt blir regnet om til liter levert melk i samsvar med vedlegg 1 til kvoteforskriften. Det kan gis tilskudd for den omregnede melkemengden.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskudds-soner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 1 536 mill. liter melk.

²https://kilden.nibio.no/?topic=sonerfordistriktstilskudd&lang=nb&X=7169025.35&Y=330144.32&zoom=4.325948887008239&bgLayer=gratone_cache&layers_opacity=0.75&layers=sonegrenser_melk_flate

6.3 Pristilskudd kjøtt

6.3.1 Grunntilskudd kjøtt

Tabell 6.4 Grunntilskudd kjøtt

Dyreslag	Sats 2024, kr/kg
Sau og lam	3,81
Geit og kje	5,15

Det skal ikke gis grunntilskudd for lam med slaktevekt lavere enn 13 kg.

Landbruks- og matdepartementet fastsetter variasjonen i satsene for grunntilskudd kjøtt etter samråd med Norges Bondelag. I særlige tilfeller kan det gis dispensasjon til avvik fra den fastsatte variasjonen av tilskuddet, herunder ved store endringer i markedet grunnet utbrudd av alvorlige dyresykdommer m.m.

6.3.2 Distriktstilskudd kjøtt

Tabell 6.5 Distriktstilskudd kjøtt

Soner i henhold til Sonekart for distriktstilskudd kjøtt ¹⁾	Dyreslag	Sats 2024, kr/kg
1	Storfe, sau/lam og geit/kje	0,00
2	Storfe, sau/lam og geit/kje	5,25
3	Storfe, sau/lam og geit/kje	8,05
4	Storfe og geit/kje	15,80
4	Sau/lam	17,90
4	Gris	6,05
4	Gris ²⁾	6,95
5	Storfe og geit/kje	16,40
5	Sau/lam	18,40
5	Gris	6,95
Agder, Vestland, Møre og Romsdal	Gris	1,10

1) Sonekart for distriktstilskudd melk og kjøtt ([Finn sone for distriktstilskudd \(kilden.nibio.no\)](https://kilden.nibio.no))

2) Troms

For å kunne motta distriktstilskudd kjøtt med grunnlag i sone 4 og 5, må både slakteriet og foretakets driftssenter ligge i Nord-Norge. Foretak med driftssenter i sone 4 og 5 som leverer til slakteri utenfor Nord-Norge, får tilskudd som for sone 3 for storfe, sau og geit, og ikke tilskudd for gris. Foretak med driftssenter i Nord-Norge kan likevel motta distriktstilskuddet etter satsene i disse sonene, dersom transport av slaktedyr til slakteri i Nord-Norge vil være i strid med Mattilsynets regelverk for transport av levende dyr.

Dersom et foretak har mottatt gris, små- eller storfe fra en sone med lavere tilskuddssats enn den sonen foretakets driftssenter er plassert i, skal distriktstilskuddet gis ut fra den laveste tilskuddssonen, med mindre foretaket frem til slaktetidspunktet har disponert og føret fram:

- gris og småfe i minst to måneder
- kalv i minst tre måneder
- øvrig storfe i minst seks måneder.

Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

Det kan gis tilskudd for inntil 186 mill. kg kjøtt.

6.3.3 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Tabell 6.6 Kvalitetstilskudd storfekjøtt

Dyreslag	Sats 2024, kr/kg
Storfe, kvalitet O og fettgruppe 4- eller lavere	5,50
Storfe, kvalitet O+ og bedre og fettgruppe 4- eller lavere	10,50

Det gis ikke kvalitetstilskudd for slaktekategoriene okse og ku. Tilskuddet kan gis for inntil 50,5 mill. kg storfekjøtt. Dersom prognosene for kommende avtaleår viser risiko for produksjon ut over fastsatt WTO-begrensning, skal kvalitetstilskuddet kun utbetales for en redusert andel av leveransene av slakt per jordbruksforetak gjennom avtaleåret. Hvor stor andel av produksjonen det skal ytes tilskudd for, fastsettes av Landbruks- og matdepartementet etter samråd med Norges Bondelag.

6.3.4 Tilskudd for lammeslakt og kjeslakt

Tabell 6.7 Satser tilskudd lammeslakt og kjeslakt¹⁾

Slakterier med godkjent klassifisør	Sats,	Sats,
	1.7.23–31.12.23	1.1.24–31.12.24
Lammeslakttilskudd, kvalitet O+ eller bedre	525 kr/lam	545 kr/lam
Økologisk tillegg, kvalitet O+ eller bedre	50 kr/lam	50 kr/lam
Mindre slakterier uten godkjent klassifisør²⁾		
Lammeslakttilskudd, alle lam	453 kr/lam	470 kr/lam
Økologisk tillegg, alle økologiske lam	50 kr/lam ³⁾	50 kr/lam ³⁾
Tilskudd til kjeslakt		
Kje ⁴⁾	350 kr/kje	420 kr/kje

1) Tilskuddet gis bare for dyr slaktet ved offentlig godkjente slakterier.

2) Slakterier som slaktet mindre enn 2 000 sau/lam foregående år. 3) Gis for alle økologiske lam med samme sats som for store slakterier og uavhengig av eventuell kvalitetsklassifisering av lammene ved de mindre slakteriene.

4) For perioden 1.7.23-31.12.23 gis det tilskudd for kje over 3,5 kg slaktevekt. Fra 1.1.24 gis det tilskudd for kje over 5,0 kg slaktevekt.

Tilskuddet utbetales ikke for lam som er født foregående år og som slaktes fra og med 1. mars.

Tilskudd til lamme- og kjeslakt kan maksimalt gis for inntil 1 075 700 lam og kje per år.

6.4 Pristilskudd egg

6.4.1 Distriktstilskudd konsumegg

Tabell 6.8 Distriktstilskudd for konsumegg fra verpehøner

Område	Sats 2024, kr/kg
Møre og Romsdal og Vestland	0,48
Nordland og Troms og Finnmark	1,35

Foretak gis tilskudd etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kapittel 6.1.

Det kan gis tilskudd for inntil 44 mill. kg konsumegg fra verpehøner.

6.5 Pristilskudd ull og skinn av sau/lam

Tabell 6.9 Gjennomsnittlig tilskuddssatser til ull og skinn, gjeldende 1.9.23–31.8.24

	Sats 23-24, kr per kg ull og per skinn
Gjennomsnittlig tilskuddssats ull	41,96
Gjennomsnittlig tilskuddssats skinn	70,00

Landbruksdirektoratet skal etter forslag fra Nortura og Kjøtt- og fjørfebransjens landsforbund differensiere de gjennomsnittlige tilskuddssatsene for ull og skinn, og fastsette:

1. Satser per kg ull for de ulike ullkvalitetene i Norsk Ullstandard med unntak av kvalitetsklassene C2S, G, H2, H3 og V som ikke gir grunnlag for tilskudd.
2. Satser per skinn for kvalitetene ulne skinn, pelsskinn og skinn av villsau.

6.6 Pristilskudd grøntsektoren

Vilkårene for å kunne motta distriktstilskudd til frukt, bær og veksthusgrønnsaker samt distriktstilskudd for matpotet dyrket i Nord-Norge, står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 5.

6.6.1 Definisjoner

- **Frukt:** Plommer, kirsebær og moreller. Epler og pærer, unntatt epler og pærer som nyttes til press.
- **Pressfrukt:** Epler og pærer som nyttes til press.
- **Bær:** Jordbær, bringebær, solbær, rips, stikkelsbær og hageblåbær.
- **Industribær:** Bær som nyttes til bearbeiding.
- **Veksthusgrønnsaker:** Tomat, slangeagurk og salat (typer av *Lactuca sativa*) (inkl. salat på friland).

Det gis kun tilskudd for varer som omsettes som menneskeføde.

6.6.2 Grunnlag for tilskudd

Grunnlaget for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker og distriktstilskudd for produksjon av matpotet og frilandsg grønnsaker i Nord-Norge, er produkter som foretaket har omsatt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret.

Soner for distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker er lik soner for arealtilskudd, jf. vedlegg 1. Dersom foretaket har produksjon av samme vekst på areal i forskjellige soner, gis tilskudd etter den sonen hvor foretaket har størstedelen av sitt tilskuddsberettigede areal av veksten, etter kapittel 7.7.1.

Foretak som samlet leverer under følgende minstekvantum, er ikke tilskuddsberettiget:

Tabell 6.10 Minstekvantum distriktstilskudd for frukt, bær og veksthusgrønnsaker

Produkt	Minstekvantum
Samlet for frukt og pressfrukt	2 000 kg
Bær, samlet til både konsum og bearbeiding	1 000 kg
Samlet for tomat og slangeagurk	2 000 kg
Salat	5 000 stk.

Tilskuddet gis per kg/stk. Følgende omregningsfaktorer gjelder for slangeagurk og salat:

Tabell 6.11 Omregningsfaktor for slangeagurk

	Enhet	Kg per stk.
Slangeagurk	1 stk.	0,36 kg
Slangeagurk	1 kasse	5 kg

Tabell 6.12 Omregningsfaktorer for salat

	Stk. per kg
Isbergsalat	2 stk.
Hodesalat	7,69 stk.
Romanosalat	2,86 stk.
Lollo, batavia, ekeblad	5 stk.
Crispi, hjertesalat, salanova	6,67 stk.
Rapidsalat	9,09 stk.
Annen salat av arten Lactuca sativa	7,69 stk.

6.6.3 Satser

Tabell 6.13 Distriktstilskudd for produksjon av matpotet og frilandsgrønnsaker i Nord-Norge

	Sats 2024¹⁾, kr/kg
Matpotet og frilandsgrønnsaker ekskl. salat, dyrket i Nord-Norge	2,74

1) For utbetaling i 2024. Søknadsfristen er 15. oktober 2023. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

Tabell 6.14 Satser for distriktstilskudd frukt, bær og veksthusgrønnsaker

	Kvantumsgrense per foretak	Sats 2024 ¹⁾ , kr per kg	
<i>Epler, pærer, plommer, kirsebær</i>			
Sone 1	ingen avgrensing	6,95	
Sone 2-4		8,41	
Sone 5		13,10	
<i>Moreller</i>			
Sone 1		8,68	
Sone 2-4		10,12	
Sone 5		14,84	
<i>Pressfrukt</i>			
			5,45
<i>Bær</i>			
Sone 1-3		6,86	
Sone 4-5		11,14	
Sone 6-7		12,20	
Tillegg for industribær		4,00	
<i>Tomat</i>			
	103 400 kg		
Sone 1-3		5,17	
Sone 4-7		6,61	
<i>Slangeagurk</i>			
	151 800 kg		
Sone 1-3		3,82	
Sone 4-7		4,65	
<i>Salat</i>			
	220 000 stk.	Sats 2024¹⁾, kr per stk.	
Sone 1-3		1,39	
Sone 4-7		1,91	

1) For utbetaling i 2024. Søknadsfristen er 15. oktober 2023. Produkter som ikke er omsatt innen 15. oktober kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

6.7 Frakttilskudd

Tabell 6.15 Frakttilskudd, mill. kroner¹⁾

Ordning	2024
Frakttilskudd slaktedyr	215,0
Frakttilskudd egg	10,0
Frakttilskudd kraftfôr	196,5
Frakttilskudd korn	110
Sum	531,5

1) For frakttilskuddene er det fastsatt overslagsbevilgninger, og forbruket over ordningene kan derfor endres i samsvar med endringer i tilskuddsberettiget kvantum.

6.7.1 Frakttilskudd slaktedyr

Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser og nærmere bestemmelser for ordningene i forskrift om satser for tilskudd til frakt av slaktedyr av storfe, småfe og gris. Satsene fastsettes for tre år av gangen med adgang til prosentvis lik justering innenfor perioden. Det er den totale mengden gris, småfe og storfe slaktet ved slakterianlegget i referanseperioden, 1. juli – 30. juni, som utgjør samlet slaktekvantum.

Frakttilskudd til slakterianlegg med samlet slaktekvantum over 1 500 tonn

For frakt av slaktedyr fra produsent til slakterianlegg med slaktekvantum over 1 500 tonn skal satsene fastsettes for hver kommune med grunnlag i avstand fra kommunesenteret til nærmeste slakterianlegg for hvert dyreslag, prognoserte gjennomsnittssatser, samt prognoser for leveransekvanta og hentemønster. Innenfor en nullsone på 50 km rundt disse slakterianleggene gis det ikke tilskudd for frakt av slaktedyr for dyreslag som slaktes på anlegget. Slakterianlegg hvor det kun utføres nødslakt, skal ikke regnes med i vurderingen av hva som er nærmeste anlegg ved levering av dyr til slakterianlegg.

Frakttilskudd til slakterianlegg med samlet slaktekvantum lik eller under 1 500 tonn

For frakt av slaktedyr fra produsent til slakterianlegg med slaktekvantum lik eller under 1 500 tonn, skal satsene fastsettes for det enkelte slakterianlegg med grunnlag i transportkostnadene fra kommunene foretaket har mottatt slaktedyr fra, de prognoserte gjennomsnittssatsene i jordbruksavtalen, samt prognoser for leveransekvanta og hentemønster.

Frakttilskudd til mobile og nye slakterianlegg

Tilskuddet til mobile slakterier utmåles tilsvarende gjennomsnittet av satsene for frakt til slakterier med samlet slaktekvantum mindre eller lik 1 500 tonn. Dersom det etableres nye slakterianlegg i perioden 2023-2024, utmåles frakttilskuddet for frakt til disse på samme grunnlag.

Dersom slaktekvantumet på et slakterianlegg øker, slik at samlet slaktekvantum kommer over 1 500 tonn i løpet av en referanseperiode, og det ikke skal beregnes nye satser for påfølgende avtaleår, kan slakteriforetaket søke Landbruksdirektoratet om å få beregnet frakttilskuddet på grunnlag av kommunesatser fra og med påfølgende avtaleår.

Tabell 6.16 Prognoserte gjennomsnittlige tilskuddssatser per dyr i 2024. Kroner per dyr¹⁾

Dyreslag	Slakterianlegg med samlet slaktekvantum > 1 500 tonn	Slakterianlegg med samlet slaktekvantum =< 1 500 tonn
Sats per gris	27,66	73,07
Sats per småfe	47,30	57,81
Sats per storfe	242,68	304,49

1) De prognoserte gjennomsnittssatsene kan bli justert av Landbruksdirektoratet med grunnlag i nye prognoser for fraktkvantum og transportmønster.

6.7.2 Frakttilskudd egg

Tilskudd for frakt av egg fra produsent til eggpakkeri kan gis til registrerte eggpakkerier på bakgrunn av hvilken kommune eggprodusentenes driftssenter ligger i. For strekninger med ferge i fraktruta kan tilskuddet utmåles med én ekstra fraktsone per ferge, men begrenset til inntil to fergestrekninger.

Tabell 6.17 Tilskuddssatser for frakt av egg fra produsent til nærmeste registrerte eggpakkeri.

Fraktsone ¹	Km-avstand kommunesenter til eggpakkeri	Kommuner*	Sats 2024 Kr/kg
0	0-100	Øvrige kommuner	0,00
1	101-150	Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Åmot, Stor-Elvdal, Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Flå, Sigdal, Krødsherad, Flesberg, Rollag, Horten, Tønsberg, Holmestrand, Færder, Sandefjord, Larvik, Skien, Notodden, Siljan, Hjørtedal, Farsund, Flekkefjord, Lyngdal, Kvinesdal, Haugesund, Strand, Hjelmeland, Kvitsøy, Bokn, Tysvær, Karmøy, Sveio, Surnadal, Aure, Namsos, Hitra, Frøya, Ørland, Åfjord, Osen, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal, Snåsa, Grong, Høylandet, Overhalla, Flatanger, Indre Fosen	0,07
2	151-200	Trysil, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os, Sel, Vang, Nesbyen, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Nore og Uvdal, Bamble, Porsgrunn, Nome, Midt-Telemark, Tinn, Seljord, Åseral, Lindesnes, Hægebostad, Utsira, Vindafjord, Etne, Bømlo, Stord, Fitjar, Sunndal, Lierne, Namsskogan	0,18
3	201-250	Rendalen, Engerdal, Dovre, Lesja, Lom Vågå, Kragerø, Drangedal, Kviteseid, Tokke, Vinje, Risør, Vegårshei, Gjerstad, Lillesand, Birkenes, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Kristiansand, Vennesla, Suldal, Sauda, Ullensvang, Kristiansund, Hustadvika, Averøy, Gjemnes, Tingvoll, Bindal, Røyrvik	0,30
4	251-300	Skjåk, Nissedal, Fyresdal, Grimstad, Arendal, Tvedestrand, Froland, Åmli, Valle, Bergen, Tysnes, Kvinnherad, Bjørnafjorden, Austevoll, Aurland, Lærdal, Molde, Rauma, Smøla, Grane, Nærøysund, Leka	0,42
5	301-350	Bykle, Eidfjord, Ulvik, Voss, Kvam, Samnanger, Askøy, Øygarden, Osterøy, Alver, Vestnes, Aukra, Sømna, Brønnøy, Vefsn, Hattfjelldal	0,54
6	351-450	Vaksdal, Modalen, Austrheim, Fedje, Masfjorden, Vik, Sogndal, Luster, Stad, Stryn, Fjord, Ålesund, Ulstein, Hareid, Stranda, Sykkylven, Sula, Giske, Alstahaug, Leirfjord, Hemnes, Rana	0,66
7	451-650	Gulen, Solund, Hyllestad, Sunnfjord, Gloppen, Vanylven, Sande, Herøy, Volda, Ørsta, Bodø, Vega, Vevelstad, Herøy, Dønna, Nesna, Beiarn, Saltdal, Fauske, Sørfold	1,33
8	651-950	Kinn, Høyanger, Askvoll, Fjaler, Bremanger, Lurøy, Træna, Rødøy, Meløy, Gildeskål, Steigen, Hamarøy, Røst, Værøy	2,05
9	951-1250	Narvik, Lødingen, Tjeldsund, Evenes, Flakstad, Vestvågøy, Vågan, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland, Andøy, Harstad, Kvæfjord, Gratangen, Lavangen, Bardu, Salangen, Dyrøy, Moskenes, Ibestad, Målselv, Sørreisa	2,75
10	Over 1250	Tromsø, Senja, Balsfjord, Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen, Vardø, Vadsø, Hammerfest, Kautokeino, Alta, Loppa, Hasvik, Måsøy, Nordkapp, Porsanger, Karasjok, Lebesby, Gamvik, Berlevåg, Tana, Nesseby, Båtsfjord, Sør-Varanger	3,48

1) Fraktsone for hver enkelt kommune er fastsatt basert på avstanden fra kommunesenteret til nærmeste eggpakkeri registrert hos Landbruksdirektoratet.

6.7.3 Tilskudd til frakt av kraftfôr og korn

I pristilskuddsforskriften er det gitt bestemmelser om hvem som er mottaker av tilskuddene.

Satsene for frakttilskuddene for korn og andre vekster følger av tabellene nedenfor.

Landbruksdirektoratet fastsetter tilskuddssatser per kg transportert kraftfôr per kommune. Satsene skal beregnes på grunnlag av kostnadene ved transport fra definerte basisanlegg for kraftfôrproduksjon, eller basishavner i Nord-Norge som benyttes til å ta imot ferdig kraftfôr til distribusjon i landsdelen, til hvert kommunesenter. Landbruksdirektoratet fastsetter hvilke steder som skal defineres som basissteder og basishavner. Det gis ikke tilskudd til frakt av kraftfôr fra underskuddsområder til overskuddsområder, jf. definisjonen av disse.

Overskuddsområder for korn er definert som Viken, Oslo, Vestfold og Telemark og Innlandet. Underskuddsområdet for korn er definert som Agder, Rogaland, Vestland, Møre og Romsdal, Trøndelag, Nordland og Troms og Finnmark.

Tabell 6.18 Sats for frakt av korn, oljefrø, fôrerter, lupiner og bønner produsert på og fraktet fra overskuddsområdet til produksjonsanlegg på følgende steder:

	Sats 2024, kr per tonn
Stavanger og Tau	166
Vaksdal	189
Vestnes	221
Trondheim	209
Steinkjer	223

Tabell 6.19 Sats for tilskudd til frakt av karbohydratråvarer til kraftfôr¹⁾ fra utlandet direkte til underskuddsområdet for tilvirkning av kraftfôr.

	Sats 2024, kr per tonn
Vaksdal	7
Vestnes	16
Trondheim	46
Steinkjer	68

1) Ref. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer § 22 og vedlegg 7 produktgruppe førkorn og andre råvarer til kraftfôr, med unntak av varenumrene 23.02.3000 og 23.02.4090.

Tabell 6.21 Sats for frakt av følgende økologisk vare: korn, oljefrø, fôrerter, lupiner og bønner fra produsentforetak til nærmeste mottaksanlegg som kan ta imot den aktuelle arten

2023	0	1	2	3	4	5	6	7
Sone, km	0 - 20	21 - 40	41 - 60	61 - 80	81 - 100	101-120	121-140	over 140
Sats, kr per tonn	0	17	33	50	65	79	94	109

6.8 Prisnedskrivningstilskudd korn

Tabell 6.22 Sats gjeldende fra 1.7.23 for prisnedskrivning av korn m.m., øre per kg^{1) 2)}

Vekst	Sats sesongen 2023–2024
Norsk korn	130,1
Norsk økologisk korn	241,1
Norske oljevekster, lupiner og åkerbønner	316,8
Norske økologiske oljevekster, lupiner, bønner	437,8
Norske fôrerter	203,5
Norske økologiske fôrerter	268,5

1) Beregningsgrunnlag er kvantum med basis vanninnhold (korn 15 % og oljefrø 8 %). Ved vanninnhold over basis omregnes kvantumet til basis vanninnhold. Beregningen foretas på bakgrunn av tilskuddsmottakers innsendte kvalitetsanalyser av representative kornprøver fra hvert enkelt vareparti. Kvalitetsanalysene må tilfredsstillende de krav til analysesikkerhet som Landbruksdirektoratet fastsetter.

2) Tilskuddet gis for kvantum kjøpt fra foretak.

Midlertidig prisnedskrivning for importerte karbohydratråvarer til kraftfôr

Tilskudd til karbohydratvare gjelder:

- import av råvarer innenfor kvoten «Råvarer til kraftfôr», jf. vedlegg 7 til forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer (FAT)
- import av melasse, mais og maisgrits innenfor kvoter, jf. vedlegg 1 til forskrift om fordeling av tollkvoter for landbruksvarer
- import av råvarer fra nulltoll-land etter forskrift om GSP ved import fra u-land, men begrenset til vareomfanget til kvoten «Råvarer til kraftfôr», jf. vedlegg 7 til FAT

- forbruk av innenlandsk foredlede karbohydratråvarer, jf. § 22 andre ledd i FAT

Landbruksdirektoratet fastsetter satsene på samme grunnlag som ved vurdering av tollnedsettelse for nevnte importkvote, jf. forskrift om administrative nedsettelse av tollavgiftssatser for landbruksvarer § 22. Det fastsettes satser for periodene 1. juli til 31. august, 1. september til 30. november, 1. desember til 28. februar, 1. mars til 31. mai og 1. juni til 30. juni. Dersom det fastsettes toll for enkeltvarer, settes prisnedskrivningen til 0 kr/kg for denne varen. Beregningstidspunkt er dato for fortolling, med unntak for innenlandsk foredlede karbohydratråvarer produsert på basis av tollfritt importerte råvarer. For disse råvarene benyttes satsen som gjelder for den måneden råvaren ble forbrukt.

6.9 Matkorntilskudd

Tilskuddet settes til 23 øre per kg fra 1.7.2023.

Produsent av matmel og andre cerealprodukter skal rapportere månedlig forbruk av norsk og importert korn til Landbruksdirektoratet.

7. PRODUKSJONSTILSKUDD M.V.

7.1 Generelle bestemmelser for produksjonstilskudd

Vilkårene for produksjonstilskuddsordningene er regulert i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Satsene i avtalen er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Når areal, dyretall etc. blir kjent etter søknadsomgangen 15. oktober, fastsetter Landbruks- og matdepartementet endelige satser etter samråd med Norges Bondelag.³

Sonedifferensierte tilskudd etter kap 7.2, 7.3 og 7.4 gis etter den sone foretakets driftssenter er plassert i, jf. kap. 6.1. Tilskudd etter kap 7.7 gis etter den sone arealene er lokalisert i.

Tilskuddssatsene for produksjonstilskudd etter kap. 7.2 - 7.8 gjelder for søknadsåret 2023, med søknadsfrister 15. mars og 15. oktober 2023, og med utbetaling i 2024.

Fra totalt beregnet produksjonstilskudd etter kap. 7.2 til og med kap. 7.8 skal det trekkes et bunnfradrag på 6 000 kroner per år for hver søker.

7.2 Tilskudd for husdyr

Maksimalbeløpet for tilskudd for husdyr er suspendert for utbetaling i 2024.

³ Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for produksjonstilskudd lik de foreløpige satsene, med unntak for husdyrtilskudd (se endelige satser i tabell 7.2.1), driftstilskudd til melkeproduksjon (se endelige satser i tabell 7.3), driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon (se endelige satser i tabell 7.4), beitetilskudd (se endelige satser i tabell 7.7) og utmarksbeitetilskudd (se endelige satser i tabell 7.8).

7.2.1 Tilskudd for husdyr – satser

Tabell 7.1 Endelige satser, kroner per dyr mv. per år¹⁰⁾

Dyreslag mv.	Søknadsfrister ¹⁾	Antall dyr/egg/bifolk	Sats i kr/dyr/år	Maksimalt antall dyr støtteberettiget
Melkeku ²⁾	15. mars og 15. oktober 2023	1-14	8 733	340 100
Ammeku ²⁾		15-30	7 111	
		31-50	5 634	
Øvrige storfe ²⁾		51+	4 857	
Melkegeit og melkesau ^{2) 3)}	15. mars 2023	1-50	5 596	648 100
Ammegeit		51+	1 596	
Sau	15. mars 2023	Alle dyr	1 387	1 053 300
Avlsgris ^{2) 4)} - Jæren ⁵⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig		1-125	1 719	
		126+	695	
Slaktegris ⁶⁾ - Jæren ⁵⁾ - Landet for øvrig	15. mars og 15. oktober 2023	1-60	2 401	64 800
Verpehøne for konsumeggproduksjon ⁷⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker		61-120	1 827	
		121+	267	
Rugeegg levert til rugeri ⁸⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. mars 2023	1-75	1 955	1 190 000
Verpehøner: 3 623 900 ¹¹⁾		76-150	1 475	
		151+	211	
Rugeegg levert til rugeri ⁸⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. oktober 2023	1-35	354	Verpehøner: 3 623 900 ¹¹⁾
Verpehøner: 3 623 900 ¹¹⁾		1-35	784	
		1-35	503	
Rugeegg levert til rugeri ⁸⁾ - Nordland, Troms og Finnmark - Landet for øvrig - Alle fylker	15. oktober 2023	1-1 400	10	Regnes sammen med antall verpehøner i konsumeggproduksjon, med faktor 167 rugeegg per høne ¹¹⁾
Verpehøner: 3 623 900 ¹¹⁾		1-1 400	14	
		1 001-7 500	11	
Bifolk ⁹⁾	15. mars og 15. oktober 2023	1-1 000	25	Regnes sammen med antall verpehøner i konsumeggproduksjon, med faktor 167 rugeegg per høne ¹¹⁾
Hjort, 1 år og eldre ²⁾	1-1 000	11		
	1 001-7 500	11		
Hjort, 1 år og eldre ²⁾	15. oktober 2023	167 001-833 000	0,15 0,07 0,07	Regnes sammen med antall verpehøner i konsumeggproduksjon, med faktor 167 rugeegg per høne ¹¹⁾
Bifolk ⁹⁾	15. oktober 2023	Alle bifolk	859	
	Hjort, 1 år og eldre ²⁾	15. mars og 15. oktober 2023	Alle dyr	

1) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

3) Forutsetning for tilskudd til melkesau er at det kan dokumenteres at melka nyttes som råstoff ved lokal foredling.

4) Inkluderer avlsgris som inngår i satellittbesetninger i purkeringer på telledato.

5) Kommunene Sandnes unntatt tidligere Forsand kommune, Stavanger unntatt tidligere Finnøy kommune og Rennesøy kommune, Hå, Klepp, Time, Sola og Randaberg.

- 6) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.
- 7) For foretak som på telledato har opphold mellom to innsett av høner og som med kontrakt kan dokumentere kjøp av nye høner, beregnes tilskuddet ut fra antall høner oppgitt ved forrige telledato. Oppholdsperioden mellom innsettene kan ikke være lenger enn 12 uker, regnet fra slaktning av forrige besetning til nytt kull er 20 uker gamle. Foretak som slakter ut dyrene før ordinær slakteuke for innsettet, kan gis tilskudd for en lengre oppholdsperiode enn 12 uker dersom tiltaket gjennomføres etter vedtak i Omsetningsrådet.
- 8) Tilskuddet gis på grunnlag av antall rugeegg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember i året før utbetalingsåret. Rugeegg som leveres til rugeri etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.
- 9) Gjelder foretak med driftsomfang på minst 25 bifolk, med mindre foretaket mottar produksjonstilskudd på annet grunnlag.
- 10) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 endelige satser for husdyrtilskuddet 1,01 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.
- 11) For å overholde bestemmelsen om hvor mange verpehøner og rugeegg det kan gis tilskudd for, gis det tilskudd for 89,19 prosent av verpehønene/ rugeeggene innenfor de tilskuddsberettigede intervallene.

7.2.2 Definisjoner av dyreslag mv.

- *Melkeku*: Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase⁴) og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Ammeku*: Ku som har kalvet i løpet av de siste 15 måneder (18 måneder for kyr av bevaringsverdig rase³), men som ikke er melkeku. Dersom foretaket driver kumelkproduksjon må kua i tillegg være av minst 50 pst. av rasene Hereford, Charolais, Aberdeen Angus, Limousin, Kjøttsimmental, Blonde d'Aquitaine, Highland Cattle, Dexter, Piemontese, Galloway, Salers, Tiroler Grauvieh eller Wagyu.
- *Øvrig storfe*: Storfe som foretaket ikke kan få tilskudd for som melkeku eller ammeku.
- *Melkegeit*: Geit som har kjeet og som er i melkeproduksjon hos foretak som enten har disponibel kvote eller lokalforedlingskvote.
- *Melkesau*: Sau født foregående år eller tidligere, som er i melkeproduksjon hvor melken nyttes som råstoff ved lokal foredling.
- *Ammegeit*: Geit som har kjeet og som ikke er melkegeit.
- *Sau*: Sau født foregående år eller tidligere, og som ikke er melkesau.
- *Avlsgris*: Purke som har grisene og rane som er satt inn i avl.
- *Slaktegris*: Slaktet slaktegris med slaktevekt på minst 34 kg.
- *Verpehøne for konsumeggproduksjon*: Høne for konsumeggproduksjon som er minst 20 uker gammel.
- *Rugeegg*: Egg fra besteforeldre- og foreldre dyr i slaktekylling- og konsumeggproduksjon.
- *Bifolk*: Overvintringsdyktige bifolk (dronning med bier), inntil to bifolk per bikube.
- *Hjort*: Hjort for kjøttproduksjon og som går i inngjerdet hegn.

7.2.3 Tilskudd til små og mellomstore melkebruk

Tabell 7.2 Tilskudd til foretak med 6-50 melkekyr. Endelige satser, kroner per dyr per år¹⁾

	Søknadsfrister ²⁾	Intervall	Sats per melkeku
Melkeku	15. mars og 15. oktober 2023	1-23	2 490
		24-50	-2 045

⁴ Kyrne må være berettiget tilskudd for bevaringsverdig storfe, jf. kap. 7.5.

- 1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.
- 2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

For tilskudd til små og mellomstore melkebruk kan det samlet gis tilskudd for inntil 189 975 melkekyr.

7.3 Driftstilskudd til melkeproduksjon

Det gis kun ett driftstilskudd til melkeproduksjon per foretak.

Tabell 7.3 Kumelk – endelige satser kroner per foretak per år^{1) 3)}

Soner for arealtilskudd jf. vedlegg 1	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 5 melkekyr eller mer	Sats per melkeku for foretak som har færre enn 5 melkekyr
Sone 1-4	15. mars og 15. oktober 2023	286 100	57 220
Sone 5		320 300	64 060
Sone 6-7		349 000	69 800

- 1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.
- 2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.
- 3) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskuddet 1,44 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.

Tabell 7.4 Geitemelk – endelige satser kroner per foretak per år^{1) 3)}

	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 27 eller flere melkegeiter	Redusert utbetaling per geit når det er færre enn 27 melkegeiter per foretak
Geitemelk	15. mars og 15. oktober 2023	302 130	11 190

- 1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.
- 2) Telledato for søknadsfrist 15. mai er 1. mai og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.
- 3) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskuddet 1,44 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.

Foretak med både geite- og kumelkproduksjon får utmålt driftstilskuddet likt det høyeste beløpet av beregningen i A, B, C og D:

- A. Driftstilskuddet beregnes med utgangspunkt i antall melkekyr
- B. Driftstilskuddet beregnes med utgangspunkt i antall melkegeiter
- C. Driftstilskuddet beregnes ut fra antall melkegeiter (x) med tillegg for antall melkekyr dersom antall melkegeiter er mindre enn 27. Tillegget basert på melkekyr avgrenses tilsvarende $(27-x)/27$ av maksimalt driftstilskudd for kumelk i den aktuelle regionen.
- D. Driftstilskuddet beregnes ut fra antall melkekyr (y) med tillegg for antall melkegeiter dersom antall melkekyr er mindre enn 5. Tillegget basert på melkegeiter avgrenses tilsvarende $(5-y)/5$ av maksimalt driftstilskudd for geitemelk i den aktuelle regionen.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.4 Driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon

Tabell 7.5 Endelige satser driftstilskudd ammeku, kroner per foretak per år¹⁾³⁾

Soner for arealtilskudd jf. vedlegg 1	Søknadsfrister ²⁾	Sats per foretak, ved 40 eller flere ammekyr	Sats per ammeku for foretak som har 6 eller flere og færre enn 40 ammekyr
Sone 1-4	15. mars og 15. oktober 2023	237 280	5 932
Sone 5-7		316 480	7 912

1) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskuddet 2,91 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.

For driftstilskudd til melkeproduksjon og driftstilskudd til spesialisert storfekjøttproduksjon kan det samlet gis tilskudd til inntil 27 100 foretak. Definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2 er gjeldende.

7.5 Tilskudd for bevaringsverdige husdyrraser

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

Tabell 7.6 Endelige satser, kroner per dyr per år

Dyreslag	Søknadsfrist ¹⁾	Sats i kr/dyr/år
Storfe ²⁾	15. oktober 2023	3 910
Sau ³⁾		310
Ammegeit ⁴⁾		610
Hest ⁵⁾		1 200

1) Telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

2) Melkeku, ammeku og okse av minst 7/8 av en av rasene: sidet trønder- og nordlandsfe, østlandsk rødkolle, dølafe, vestlandsk raudkoll, vestlandsk fjordfe eller telemarkfe. Okse må være 12 måneder eller eldre på telledato, og tilskudd for okse gis for inntil 2 okser av samme rase per foretak.

3) Sau av rasene: blåset, dala, fuglestadbrogete, grå trønder, rygja og steigar.

4) Geit av rasen kystgeit.

5) Unghest under 3 år av rasene: dølahest, fjordhest, nordlandshest/lyngshest.

7.6 Tilskudd for dyr på beite

Vilkår for beitetilskuddet og utmarksbeitetilskuddet fremgår av forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Dersom flere foretak hver for seg har disponert de samme dyrene de påkrevde ukene for beitetilskudd og utmarksbeitetilskudd, er det foretaket som senest disponerte dyrene som har rett på tilskudd.

Sports-/hobbyhester som etter skriftlig avtale beiter på innmark som disponeres av et foretak, anses som disponert av foretaket.

Tabell 7.7 Beitetilskudd for beitesesongen 2023. Endelige satser, kroner per dyr³⁾

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Sau, lam, geit, kje og alpakka	15. oktober 2023 ¹⁾	Alle dyr	91
Storfe, hjort ²⁾ , hest og lama			821

1) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

2) Som definert i kapittel 7.2.2.

3) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskuddet 1,39 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.

Tabell 7.8 Utmarksbeitetilskudd for beitesesongen 2023. Endelige satser, kroner per dyr³⁾

Dyreslag	Søknadsfrist	Intervall	Sats i kr/dyr/år
Storfe og hest	15. oktober 2023 ²⁾	Alle dyr	1 462
Geit og kje			416
Sau og lam ¹⁾			416

1) Tilskuddet utmåles på grunnlag av et veid gjennomsnitt av antall dyr sluppet på utmarksbeite og antall dyr sanket fra utmarksbeite etter å ha vært på utmarksbeite i minimum de påkrevde uker som følger av forskrift om produksjons-tilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Dyr sluppet (minus dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde ukene) teller 70 % og dyr sanket (etter minimum de påkrevde uker) teller 30 %.

2) Dyr som sankes fra utmarksbeite etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

3) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskuddet 1,39 prosent høyere enn nivået for de foreløpige satsene.

7.7 Areal- og kulturlandskapstilskudd

Grunnlaget for beregning av areal- og kulturlandskapstilskudd er det jordbruksareal foretaket disponerer med vekster i vekstgruppene definert i kapittel 7.7.1. I tilfeller der det høstes avling fra to kulturer på samme areal i samme vekstsesong, velger foretaket hvilken kultur det søker tilskudd for. For beregning av kulturlandskapstilskudd kommer i tillegg areal med grønn gjødsling som det gis arealtilskudd til økologisk landbruk for. Det gjelder særskilte beregningsregler for grovfôrareal, se kap.7.7.3.

Tilskudd gis for areal som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

7.7.1 Satser, definisjoner og soner

Tabell 7.9 Endelig sats for kulturlandskapstilskudd, kroner per daa jordbruksareal

	Søknadsfrist	Sats kr/daa ¹⁾
Kulturlandskapstilskudd	15. oktober 2023	285

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

Tabell 7.10 Endelige satser for arealtilskudd, kroner per daa jordbruksareal, 2023

Vekst- gruppe	Søknads- frist	Intervall dekar	Sats kr/daa ¹⁾ i sone ²⁾							
			1	2	3	4	5A	5B	6	7
Grovfôr	15. oktober 2023	Alt areal	50	50	145	165	360	405	420	466
Korn		Alt areal	309	382		422				
Potet		Alt areal	688						1 440	
Grønnsaker		1-300	1 450						2 450	
Grønnsaker		301+	1 150						2 150	
Frukt		1-75	1 980				2 730			
Frukt		76+	1 750				2 500			
Bær m.m.		1-150	2 080				2 530			
Bær m.m.		151+	1 850				2 300			

1) Vekstgrupper på areal som i sum er mindre enn ett daa er ikke tilskuddsberettigede.

2) Soner i henhold til vedlegg 1.

Definisjoner av vekstgrupper:

- *Grovfôr*: Fulldyrka eng, overflatedyrka engareal til slått og beite, innmarksbeite, nepe, kålrot til fôr, fôrbeite, raigras, fôrraps, fôrmargkål, grønnfôrnepe og øvrige grønnfôr- og silovekster
- *Korn*: Hvete, rug, rughvete, bygg, havre, oljevekster, erter og bønner til modning eller konservering, engfrø og annet frø til modning, korn til krossing
- *Potet*: Potet
- *Grønnsaker*: Matkålrot og grønnsaker på friland⁵ (inkl. urter og karve)
- *Frukt*: Epler, pærer, plommer, moreller, kirsebær, andre fruktarter
- *Bær m.m.*: Jordbær, bær, planteskoleplanter⁶ for salg og blomster for salg dyrket på friland⁷

I fylkene Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark, Agder og Rogaland kan foretak som i avlingsåret 2023 har ensilert kornavlingen, eller på annen måte benyttet avlingen som «grovfôr», gis arealtilskudd for korn for dette arealet.

Soner

Sonene går frem av vedlegg 1. Ved sammenslåing av hele eller deler av fylker og/eller kommuner som har ulike tilskuddssoner, videreføres sonegrensene.

7.7.2 Arealgrunnlag for tilskuddsutmåling

Arealet måles i samsvar med nasjonale standarder for kartdata.

Jordbruksareal er areal som faller inn under kriteriene for:

- *Fulldyrka jord*: Jordbruksareal som er dyrka til vanlig pløedybde, og kan benyttes til åkervekster eller til eng, og som kan fornyes ved pløying.
- *Overflatedyrka jord*: Jordbruksareal som for det meste er rydda og jevna i overflata, slik at maskinell høsting er mulig.
- *Innmarksbeite*: Jordbruksareal som kan benyttes som beite, men som ikke kan høstes maskinelt. Minst 50 % av arealet skal være dekt av grasarter eller beitetålende urter.

⁵ Dyrking uten fast dekke over plantene. Med fast dekke menes dekke som ikke fjernes om vinteren.

⁶ Treaktige prydplanter for dyrking på friland, flerårige urteaktige prydplanter for dyrking på friland og planter til frukt- og bærproduksjon.

⁷ Dyrking uten fast dekke over plantene. Med fast dekke menes dekke som ikke fjernes om vinteren.

For innmarksbeitearealer skal det gjøres fradrag for sammenhengende arealer som ikke er beiteareal dersom dette arealet utgjør mer enn ett dekar.

Det gis ikke tilskudd for areal som er grunnlag for utbetaling av erstatning etter forskrift 21. juli 2004 nr. 1131 om erstatning etter offentlige pålegg og restriksjoner i plante- og husdyrproduksjon.

7.7.3 Fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak

Bestemmelsene gjelder både areal- og kulturlandskapstilskudd.

Foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal fastsettes som beskrevet i pkt. 1-4 nedenfor:

- 1) Tilskuddsberettiget *innmarksbeiteareal*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multiplisert med faktorene i tabell 7.11.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske innmarksbeitearealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 1a og 1b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede innmarksbeiteareal. Dette tallet multipliseres deretter med 0,6⁸ og inngår deretter i beregningen i pkt. 2b.
- 2) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *husdyrhold*:
 - a. Beregnet areal: Antall husdyr foretaket disponerer multipliseres med faktorene i tabell 7.12.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer summert med resultatet fra pkt. 1c over.
 - c. Det minste arealet av 2a og 2b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til husdyrhold.
- 3) Tilskuddsberettiget *grovfôrareal* knyttet til foretakets *salg av grovfôr*:
 - a. Beregnet areal: Solgt grovfôr i kg multiplisert med faktorene i tabell 7.13.
 - b. Faktisk areal: Det faktiske fulldyrka og overflatedyrka grovfôrarealet foretaket disponerer.
 - c. Det minste arealet av 3a og 3b over, fastsettes som foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal knyttet til foretakets salg av grovfôr.
- 4) Foretakets totale tilskuddsberettigede grovfôrareal framkommer som summen av punktene 2 c og 3 c over. Summen av pkt. 2 c og 3 c kan ikke overstige samlet faktisk areal fastsatt som summen av faktisk fulldyrka areal + faktisk overflatedyrka areal + beregnet innmarksbeiteareal fra pkt. 1c over.

Med mindre noe annet fremgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

⁸ Kun 60 pst. av innmarksbeitearealet medregnes ved avgrensning av tilskuddsberettiget grovfôrareal for foretaket.

Tabell 7.11 Faktorer for maksimalavgrensing av innmarksbeiteareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ inkludert hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,5	7,5	9,4
Melkeku og ammeku ¹⁾	7,0	9,4	11,3
Øvrige storfe, lama, alpakka og esel ¹⁾	3,0	5,0	6,3
Sau sluppet på utmarksbeite ³⁾	2,2	3,5	4,1
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	3,7	5,3	6,3
Melkegeiter ¹⁾ , ammegeiter ⁵⁾ og hjort ¹⁾	2,0	3,1	3,8

1) Antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen.

3) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6.

4) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite.

5) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars.

Tabell 7.12 Faktorer for maksimalavgrensing av grovfôrareal, daa per dyr

Dyregruppe	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Hester, alle dyr ¹⁾ unntatt hester i pensjon i beitesesongen	12,00	16,30	18,80
Melkeku og ammeku ¹⁾	14,00	18,80	22,50
Øvrige storfe, hjort, lama, alpakka og esel. ¹⁾ Hester i pensjon i beitesesongen ²⁾	5,00	6,90	8,10
Melkegeiter ¹⁾ og ammegeiter ³⁾	1,75	2,50	2,81
Sau sluppet på utmarksbeite ⁴⁾	1,90	2,80	3,10
Avlspurker, struts og kaniner ¹⁾	0,75	1,25	1,56
Økologisk slaktegris ⁵⁾	0,20	0,31	0,38
Økologisk verpehøne for konsumeggproduksjon ¹⁾	0,02	0,03	0,03
Sau som ikke er sluppet på utmarksbeite ⁶⁾	2,80	3,90	4,50
Sau som beiter på innmark hele sommeren som følge av rovviltsituasjonen. Vurdert av statsforvalteren.	3,30	4,50	5,10

For andre dyregrupper, herunder økologiske rugeegg, og lam og kje når foretaket ikke har mordyr av samme dyreslag, men unntatt rein

Fastsettes av kommunen

1) Gjennomsnittet av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober

2) Antall dyr som gikk på innmark i beitesesongen

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15.mars

4) Antall sluppet på utmarksbeite etter fradrag for dyr som sankes etter mindre enn de påkrevde uker, jf. utmålingsbestemmelsen i kapittel 7.6

5) Det er antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret som legges til grunn. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen

6) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, etter fradrag for antall dyr sluppet på utmarksbeite

Ved oppstart eller utvidelse av husdyrproduksjon med kjøp av dyr etter telledato, eller der foretak ikke har levert del 1 av søknad om produksjonstilskudd (søknadsfrist 15. mars), kan kommunen ta hensyn til dette ved fastsettingen av foretakets tilskuddsberettigede grovfôrareal.

Tabell 7.13 Faktorer for maksimalavgrensning av grovfôrareal¹⁾, daa per kg grovfôrsalg

	Sone 1-4	Sone 5	Sone 6-7
Høy ²⁾	1/400	1/244	1/206
Høyensilasje ³⁾	1/500	1/300	1/244
Surfôr ⁴⁾	1/1000	1/713	1/600

1) Avhendelse av en spesifisert mengde fôr som er lagringsdyktig, til markedspris gjennomført i perioden 1. juli 2022 til og med 30. juni 2023. Alt annet salg av grovfôr skal regnes som bortleie av vedkommende jordbruksareal, med unntak for gras til brikettering. Videre salg av grovfôr gir ikke grunnlag for tilskudd.

2) Høy: Tørrestoffinnhold over 82 prosent.

3) Høyensilasje: Tørrestoffinnhold fra 50 til 82 prosent.

4) Surfôr: Tørrestoffinnhold fra 20 til og med 50 prosent.

Ved oppstart eller utvidelse av grovfôrproduksjon for salg i inneværende år, kan perioden 1. juli 2023 til 31. mars 2024 benyttes som grunnlag for beregning av grovfôrsalg. Dersom foretaket har vært forhindret fra å høste vanlig avling av omsettelig kvalitet på grunn av flom, tørke eller andre forhold utenfor foretakets kontroll, kan kommunen fastsette maksimalt tilskuddsberettiget areal fra grovfôrsalg for foretaket uten at det er solgt grovfôr. Landbruksdirektoratet kan gi nærmere bestemmelser for skjønnsvurderingen.

For foretak med grovfôrareal i flere arealsoner, fastsettes maksimalt tilskuddsberettiget innmarksbeiteareal og grovfôrareal per sone med følgende formel:

(Antall dyr foretaket disponerer⁹ og grovfôrsalg) * faktor for maksimalavgrensning i sonen * andelen som grovfôrarealet (sum fulldyrket, overflatedyrket og innmarksbeiteareal før normering) i sonen utgjør av foretakets samlede grovfôrareal.

7.8 Tilskudd til økologisk jordbruk

Tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Det kan gis tilskudd til foretak som driver økologisk husdyrproduksjon eller har startet omlegging til slik produksjon.

Tabell 7.14 Endelige satser for beregning av tilskudd til økologisk husdyrproduksjon

Dyreslag ¹⁾	Søknadsfrist ²⁾	Sats i kr/dyr/år
Melkeku ³⁾	15. mars og 15. oktober 2023	4 350
Ammeku ³⁾		3 250
Øvrige storfe ³⁾		730
Sau og melkesau	15. mars 2023	500
Ammegeit		265
Melkegeit ³⁾	15. mars og 15. oktober 2023	353
Avlsgris ³⁾		517
Slaktegris ⁴⁾	15. oktober 2023	315

1) Se definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

2) Telledato for søknadsfrist 15. mars er 1. mars, og telledato for søknadsfrist 15. oktober er 1. oktober.

3) Utbetales med 50 pst. av satsen for antall dyr på hver av telledatoene.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall slaktegris som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall slaktegris og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

⁹ Jf. fotnote 1) til 5) i tabell 7.11 og 1) til 6) i 7.12.

Arealtilskudd til økologisk jordbruk

Tilskudd gis for økologisk areal og for arealer som er under omlegging (karensareal) som foretaket disponerer og driver aktivt i vekstsesongen. Dersom flere foretak har drevet det samme arealet aktivt i vekstsesongen, gis tilskuddet til det foretaket som disponerte arealet 1. august.

Bestemmelsene i kapittel 7.7.3 om fastsetting av tilskuddsberettiget grovfôrareal per foretak gjelder også for økologisk arealtilskudd.

Tabell 7.15 Endelige satser for beregning av økologisk arealtilskudd

Vekstgrupper¹⁾	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Frukt og bær m.m. ²⁾	15. oktober 2023	1 825
Grønnsaker ²⁾		1 825
Potet ²⁾		800
Korn ²⁾		600
Grovfôr ²⁾		45
Areal i 1. karensår ³⁾		300

1) Se definisjonene av vekstgrupper under kapittel 7.8.1.

2) Inkludert arealer i 2. karensår (og ev. 3. karensår for frukt- og bærarealer).

3) Alle vekstgrupper.

Tabell 7.16 Endelige satser for beregning av økologisk arealtilskudd til grønn gjødsling og areal brakka for å bekjempe ugras

Vekster	Søknadsfrist	Sats kr/daa
Grønn gjødsling	15. oktober 2023	500
Areal brakka for å bekjempe ugras		25

Som grønn gjødslingsareal regnes arealer der det dyrkes grovfôr- og/ eller grønnfôrvekster, og der alt plantemateriale slås og moldes ned før neste vekstsesong. Plantematerialet skal ikke brukes til fôr eller beites. Dersom grønn gjødslingen ikke skal moldes ned før vinteren, kan arealet likevel høstbeites fra 1. september og planterester moldes ned neste år.

I fylkene Innlandet, Oslo, Viken, Vestfold og Telemark, Agder og Rogaland kan plantematerialet i 2023 høstes til fôr eller beites.

Det gis kulturlandskapstilskudd og arealtilskudd til grønn gjødsling av økologiske arealer og arealer i 2. års karens¹⁰ med følgende avgrensning:

- Grønn gjødsling på økologisk areal: Maksimalt halvparten så stort areal som sum økologisk areal av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Grønn gjødslingsareal i 2. års karens: Maksimalt halvparten så stort areal som sum areal (også konvensjonelt) av korn, potet, grønnsaker, frukt eller bær i samme søknadsomgang.
- Det skal ikke gis tilskudd til grønn gjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år.

Statsforvalteren kan etter søknad gi dispensasjon til at en større andel av arealet er grønn gjødsling av hensyn til et hensiktsmessig vekstskifte, men det skal ikke gis tilskudd til grønn gjødsling av samme areal oftere enn hvert 3. år. Dersom det gis dispensasjon, kan statsforvalteren sette krav om at arealene drives økologisk og innenfor disse vekstgruppene i en gitt periode.

¹⁰ Med karens menes perioden der produksjonen legges om fra konvensjonell til den er godkjent av Debio som økologisk produksjon.

7.9 Tilskudd til regionale miljøprogram

Statsforvalteren skal utforme ordningene i henhold til nasjonalt miljøprogram, instruks for regionale miljøtilskudd og de regionale miljøprogrammene for fylkene.

Tabell 7.17 Fordeling av midler til regionale miljøprogram for søknadsomgangen 2023 med utbetaling 2024.

Fylker	Mill. kroner
Oslo og Viken	279,8
Innlandet	221,4
Vestfold og Telemark	85,6
Agder	21,9
Rogaland	79,4
Vestland	90,8
Møre og Romsdal	36,3
Trøndelag	127,1
Nordland	36,2
Troms og Finnmark	27,6
Sum post 74.19	1 006,1

Statsforvalteren fastsetter foreløpige satser som kan justeres på grunnlag av søknadsmassen. Føringsene for midlene fremgår av Prop. 121 S (2022–2023).

8. UTVIKLINGSTILTAK

8.1 Tilskudd til dyreavl m.m.

Tabell 8.1 Tilskudd til dyreavl m.m., mill. kroner

Ordning	2024
Tilskudd til semin	34,6
Tilskudd til veterinærreiser	65,7
Tilskudd til avlsorganisasjoner	16,8
SUM	117,1

8.2 Tilskudd ved veterinærreiser

Tabell 8.2 Satser – Tilskudd veterinærreiser

	Sats 2024
Reisetilskudd per km ordinær sats	19,37 kr per km
Reisetilskudd per km ved bruk av båt	59 kr per km
Reise- og ventetidstilskudd per time ved bruk av kommersiell transporttjeneste	450 kr per time
Tilskuddstak per km ved bruk av kommersiell transporttjeneste	110 kr per km
Tilskuddstak for fakturerte oppstarts- og ventetidskostnader per reise ved bruk av kommersiell transporttjeneste ¹⁾	2 000 kr

1) I tilfeller der det er nødvendig å bruke beredskapsfartøy og dette medfører ekstraordinære kostnader pga. koronaepidemi er tilskuddstak for fakturerte oppstarts- og ventetidskostnader per reise ved bruk av kommersiell transporttjeneste kr 15 000.

Tilskudd til avlsorganisasjoner

Følgende organisasjoner kan få støtte over ordningen: Norsk Sau og Geit, Norges Birøkterlag, Norsk Kjøttfeavlslag TYR, Norsk Fjørfeag, Landslaget for Telemarksfe og Avlslaget for sidet trønderfe og nordlandsfe. Støtte til Norges Birøkterlag forutsetter at de også bidrar til driften av

reinavlsområdet for den brune bia. Norsk Fjørfeleg kan søke om støtte til påvirkning av avlsarbeid i regi av internasjonale avlsselskaper. Landbruksdirektoratet fordeler midlene etter søknad fra de nevnte organisasjonene. Det innhentes uttalelse fra Norges Bondelag og Norsk Bonde- og Småbrukarlag.

Det settes av 2 mill. kroner til Norsk Sau og Geit til drift av mobilt klimakammer for måling av metan.

8.3 Tilskudd til frøavl m.m.

Tabell 8.3 Tilskudd til frøavl m.m., mill. kroner

Ordning	2023	2024
Frøavl	20,06	20,06
Beredskapslager såkorn	9,0	10,0
SUM	29,06	30,06

Det kan gis tilskudd til beredskapslagring av såkorn med en sats på 0,90 kroner per kg, jf. forskrift om beredskapslagring av såkorn.

8.4 Tilskudd rådgivning

Det avsettes 116 mill. kroner over post 77.13 tilskudd til rådgivning. Samvirkeforetaket Norsk Landbruksrådgiving SA tildeles 115 mill. kroner som inkluderer støtte på 4 mill. kroner til mentorbistand til unge bønder, og Norsk Gartnerforbund tildeles 1 mill. kroner. Føringsene for tilskuddene fremgår av Prop. 121 S (2022–2023).

8.5 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak

Tabell 8.4 Tilskudd til kvalitets- og salgsfremmende tiltak, mill. kroner

Ordning	2023	2024
Utvikling av plantemateriale – oppformering	12,875	12,875
Utvikling av plantemateriale – Graminor	24,96	24,96
Frukt- og bær programmet – Graminor	1,7	1,3
Utvikling av plantemateriale, nordisk «Prebreeding»	2,4	2,4
Kvalitetstiltak settepotetavl	13,921	14,6
SUM	55,856	56,135

8.6 Tilskudd til fellesanlegg for frukt

Bevilgningen til tilskudd til fellesanlegg for frukt er 22,7 mill. kroner.

9. VELFERDSORDNINGER

9.1 Tilskudd til avløsning

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning står i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Søknadsfristen er 15. oktober 2023. Avløserutgifter som foretaket har hatt etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

Fastsetting av tilskuddsgrunnlaget framgår av tabell 9.1. Satsene i tabellen gjelder for avløsning i 2023.

For å få utbetalt avløsertilskudd må foretaket ha et tilskuddsgrunnlag som kan utløse en utbetaling på minimum 5 000 kroner. Foretaket kan maksimalt få utbetalt 126 580 kroner.

Satsene i avtalen etter jordbruksforhandlingene er foreløpige, og for å holde forbruket i samsvar med fastsatt bevilgning, kan satsene justeres opp eller ned. Landbruks- og matdepartementet fastsetter endelige satser etter samråd med Norges Bondelag, og i denne justerte avtalen fremgår de endelige satsene.¹¹

Med mindre noe annet framgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag mv. under kapittel 7.2.2.

Tabell 9.1 Tilskuddsgrunnlag avløsning

Dyreslag	Sats¹⁾ kr/dyr
Melkeku ²⁾	4 856
Ammeku ²⁾	1 340
Øvrige storfe ²⁾	809
Melkegeit og melkesau ²⁾	1 119
Sau ³⁾	557
Ammegeit ³⁾	722
Avlsgris ²⁾	1 600
Slaktegris ⁴⁾	55
Verpehøne og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess ²⁾	14,1
Rugeegg levert til rugeri ⁵⁾	0,09
Hest (alle) ²⁾⁶⁾	1 600
Avlskanin ²⁾⁷⁾	399
Gås, kalkun og and ⁴⁾	4,90
Kylling og kalkun ⁸⁾ solgt som livdyr ⁹⁾	4,90
Slaktekylling ⁴⁾	0,59
Tillegg for økologisk slaktekylling ⁴⁾	1,74
Revetispe ²⁾¹⁰⁾	440
Minktispe ²⁾¹⁰⁾	129
Hjort (alle) ²⁾	544

1) Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.24 de endelige satsene for tilskuddet lik de foreløpige satsene.

2) Gjennomsnitt av antall dyr foretaket disponerer på telledatoene 1. mars, med registreringsfrist 15. mars, og 1. oktober, med registreringsfrist 15. oktober.

3) Antall dyr foretaket disponerer på telledato 1. mars, med registreringsfrist 15. mars.

4) Tilskuddet gis på grunnlag av antall dyr slaktet som er rapportert inn fra slakteriene til Leveransedatabasen i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Ved avvik mellom antall dyr slaktet og hva som er registrert i Leveransedatabasen, legges dokumentert antall til grunn for tilskuddsutmålingen.

5) Tilskuddet gis på grunnlag av antall rugeegg levert til rugeri i perioden 1. januar til 31. desember i året før utbetalingsåret. Rugeegg som leveres til rugeri etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

6) Inkluderer hester som foretaket har i pensjon i vinterhalvåret.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

9) Dyr solgt i perioden 1. januar til 31. desember året før utbetalingsåret. Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusenter. Livdyrsalg etter 15. oktober 2023 kan etterregistreres frem til 10. januar 2024.

10) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9.2 Tilskudd til avløsning ved sykdom m.m.

Vilkårene for å kunne motta tilskudd til avløsning ved sykdom m.m. står i forskrift om tilskot til avløsning ved sykdom og fødsel mv. Maksimal dagsats for tilskuddet er 2 450 kroner.

Med mindre noe annet framgår av tabellen under, gjelder definisjonene av dyreslag under kapittel 7.2.2.

¹¹ Etter samråd med Norges Bondelag fastsatte Landbruks- og matdepartementet 18.1.2024 de endelige satsene for tilskudd til avløsning lik de foreløpige satsene.

Tabell 9.2 Faktor for beregning av foretakets maksimale dagsats for sykdomsavløsning m.m.

Dyreslag	Faktor, kr per dyr
Melkeku	3 557
Ammeku	982
Øvrige storfe	593
Melkegeit og melkesau	820
Sau født året før eller tidligere og ammegeit	408
Avlsgris ¹⁾	1 173
Levende slaktegris ²⁾ og livdyr på minst 50 kg	128
Verpehøne ³⁾ og avlsdyr av ender, kalkuner og gjess	10,3
Slaktekylling	3,08
Økologiske slaktekylling	6,84
Kalkun for slakt	8,26
Gås for slakt	3,59
And for slakt	19,85
Kylling for livdyrsalg ⁴⁾	8,26
Kalkun for livdyrsalg ⁵⁾	8,26
Hest (alle) ⁶⁾	1 173
Avlskanin ⁷⁾	292
Revetispe ⁸⁾	322
Minktispe ⁸⁾	94
Hjort (alle)	399
Vekst^{9),10)}	Faktor, kr per daa
Korn	48
Potet	220
Frukt og bær	960
Grønnsaker	540
Honning¹⁰⁾	Faktor, kr per bifolk
Bifolk	150
Veksthus	Faktor, kr per kvm
Veksthusareal som benyttes til planteproduksjon	16,8

1) Purke som har griset og råne som er satt inn i avl.

2) Levende slaktegris minst 14 uker gamle.

3) Verpehøner, minst 20 uker gamle, for konsumegg- eller rugeeggproduksjon.

4) Gjelder ikke kyllinger som blir solgt fra klekkeri til slaktekyllingprodusent.

5) Gjelder bare kalkun på inntil 28 uker.

6) I vinterhalvåret - inkludert hester som foretaket har i pensjon.

7) Hunnkanin som har født og som benyttes i kjøtt- eller ullproduksjon.

8) Avlstispe født foregående år eller tidligere.

9) Jf. definisjoner av vekstgrupper i kap. 7.7.1.

10) For foretak med plante- og/eller honningproduksjon gjelder tilskuddsordningen kun i onnetida.

Hvor høy dagsats det enkelte foretak kan få avhenger av arten og størrelsen på produksjonen slik den var første dag i søknadsperioden. Hvis den første dagen faller mellom innsett i periodeproduksjoner som slaktegris, kylling, kalkun eller and, legges antallet dyr ved første dag av forrige innsett til grunn. Tilskuddsgrunnlaget finnes ved å multiplisere faktorene i tabell 9.2 med antall dyr, dekar, bifolk eller kvadratmeter.

Tabell 9.3 Foretakets maksimale dagsats

Tilskuddsgrunnlag:	Maksimal dagsats, kr.
kr. 5 000 – 12 000	813
kr. 12 001 – 18 000	1 181
kr. 18 001 – 24 000	1 581
kr. 24 001 – 30 000	1 980
kr. > 30 000	2 450

Foretakets tilskudd skal settes til det minste beløpet av følgende to alternativer:

1. foretakets maksimale dagsats i samsvar med tabell 9.3, eller
2. høyeste maksimale dagsats for tilskuddsordningen, fratrukket det den personen som avløses:
 - a. får, eller kan få, i stønader fra Nav ved sykdom, uførhet (skade), svangerskap, fødsel og foreldrepermisjon,
 - b. får i lønn og dagpenger,
 - c. får i alderspensjon, uføretrygd, gjenlevendeytelse, offentlig og privat tjenstepensjon samt avtalefestet pensjon, og
 - d. får i honorar for verv og godtgjøring for tapt arbeidsfortjeneste.

Ved gradert sykmelding fra arbeidet i foretaket, mottak av graderte arbeidsavklaringspenger graderte svangerskapspenger og gradert uttak av foreldrepenger reduseres dagsatsen forholdsmessig i samsvar med graderingen. Dette gjelder både foretakets dagsats i samsvar med tabell 9.3 og maksimal dagsats for ordningen.

Det kan bare gis ett tilskudd per virksomhet for samme periode, med mindre statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet finner at det foreligger særlige forhold. En persons sykdom mv. kan bare gi grunnlag for tilskudd til én virksomhet innenfor samme periode.

Ved utmåling av tilskudd til gjenlevende etter forskrift om tilskot til avløsning ved sjukdom og fødsel mv. § 7 (tilskot ved dødsfall) fastsettes dagsatsen ut fra tilskuddsgrunnlaget i avdødes foretak.

9.3 Tilskudd til sykepengeordningen

Den kollektive innbetalingen over jordbruksavtalen til sykepengeordningen, dekker Navs kostnader ved økning av sykepengene fra 80 til 100 pst. av sykepengegrunnlaget ved sykdom utover 16 dager. Ordningen gjelder for jord- og skogbrukere som i det foregående kalenderåret hadde en næringsinntekt på minst 8 000 kroner, og der den utgjorde minst 20 pst. av vedkommende sin samlede nettoinntekt. Bevilgningen for ordningen er 38,1 mill. kroner for 2024.

9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen

Avsetningen til landbruksvikarordningen i 2024 framgår av tabellen nedenfor.

Tabell 9.4 Tilskudd til landbruksvikarordningen, mill. kroner

Ordning	2024
Tilskudd til landbruksvikarordningen	73,3

Tilskudd per årsverk landbruksvikarvirksomhet i avløserlagene er 305 000 kroner.

Med avløserlag menes en organisasjon som har som formål å organisere og administrere avløsning innenfor et geografisk område, og som har åpent medlemskap for alle jordbruksforetak i området som har rett på avløsertilskudd. Avløserlaget må være godkjent av statsforvalteren, og være organisert med eget styre og vedtekter.

9.5 Tilskudd til tidligpensjonsordningen

Ordningen er regulert i forskrift om tidligpensjon til jordbrukere. Satsene per år er 105 200 kroner for enbrukerpensjon og 168 320 kroner for tobrukerpensjon.

10. DRIFTSKOSTNADER

For 2024 gjelder føringene for bruken av midler over jordbruksavtalens post 21 *Spesielle driftsutgifter* som fremgår av Prop. 121 S (2022–2023).

Oslo 28. juni 2023

Viil Søyland

Bjørn Gimming

Vedlegg 1. Soner for arealtilskudd.

Når det i tabellen står «unntatt tidligere kommune» eller «tidligere kommune», gjelder det kommunen slik den var før den siste gang opphørte som selvstendig kommune.

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
0301	Oslo	1
1101	Eigersund	5B
1103	Stavanger, unntatt tidligere Finnøy og Rennesøy kommuner	2
1103	Stavanger, tidligere Finnøy og Rennesøy kommuner	5B
1106	Haugesund	5B
1108	Sandnes, unntatt tidligere Forsand kommune	2
1108	Sandnes, tidligere Forsand kommune	5B
1111	Sokndal	5B
1112	Lund	5B
1114	Bjerkreim	3
1119	Hå	2
1120	Klepp	2
1121	Time	2
1122	Gjesdal	3
1124	Sola	2
1127	Randaberg	2
1130	Strand	3
1133	Hjelmeland	5B
1134	Suldal	5B
1135	Sauda	5B
1144	Kvitsøy	5B
1145	Bokn	5B
1146	Tysvær	5B
1149	Karmøy	5B
1151	Utsira	5B
1160	Vindafjord	5B
1505	Kristiansund	5B
1506	Molde	5B
1507	Ålesund	5B

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
1511	Vanylven	5B
1514	Sande	5B
1515	Herøy (M. og R.)	5B
1516	Ulstein	5B
1517	Hareid	5B
1520	Ørsta	5B
1525	Stranda	5B
1528	Sykkylven	5B
1531	Sula	5B
1532	Giske	5B
1535	Vestnes	5B
1539	Rauma	5B
1547	Aukra	5B
1554	Averøy	5B
1557	Gjemnes	5B
1560	Tingvoll	5B
1563	Sunndal	5B
1566	Surnadal	5B
1573	Smøla	5B
1576	Aure	5B
1577	Volda	5B
1578	Fjord	5B
1579	Hustadvika	5B
1804	Bodø	6
1806	Narvik	6
1811	Bindal	6
1812	Sømna	6
1813	Brønnøy	6
1815	Vega	6
1816	Vevelstad	6
1818	Herøy (Nordl.)	6
1820	Alstahaug	6
1822	Leirfjord	6
1824	Vefsn	6
1825	Grane	6
1826	Hattfjelldal	6
1827	Dønna	6
1828	Nesna	6
1832	Hemnes	6
1833	Rana	6
1834	Lurøy	6
1835	Træna	6

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
1836	Rødøy	6
1837	Meløy	6
1838	Gildeskål	6
1839	Beiarn	6
1840	Saltdal	6
1841	Fauske-Fuosso	6
1845	Sørfold	6
1848	Steigen	6
1851	Lødingen	6
1853	Evenes	6
1856	Røst	6
1857	Værøy	6
1859	Flakstad	6
1860	Vestvågøy	6
1865	Vågan	6
1866	Hadsel	6
1867	Bø	6
1868	Øksnes	6
1870	Sortland	6
1871	Andøy	6
1874	Moskenes	6
1875	Hamarøy	6
3001	Halden	1
3002	Moss	1
3003	Sarpsborg	1
3004	Fredrikstad	1
3005	Drammen	1
3006	Kongsberg	3
3007	Ringerike	3
3011	Hvaler	1
3012	Aremark	1
3013	Marker	1
3014	Indre Østfold	1
3015	Skiptvet	1
3016	Rakkestad	1
3017	Råde	1
3018	Våler (Østf.)	1
3019	Vestby	1
3020	Nordre Follo	1
3021	Ås	1
3022	Frogn	1
3023	Nesodden	1

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3024	Bærum	1
3025	Asker	1
3026	Aurskog-Høland	3
3027	Rælingen	3
3028	Enebakk	3
3029	Lørenskog	3
3030	Lillestrøm	3
3031	Nittedal	3
3032	Gjerdrum	3
3033	Ullensaker	3
3034	Nes	3
3035	Eidsvoll	3
3036	Nannestad	3
3037	Hurdal	3
3038	Hole	1
3039	Flå	5A
3040	Nesbyen	5A
3041	Gol	5A
3042	Hemsedal	5A
3043	Ål	5A
3044	Hol	5A
3045	Sigdal	5A
3046	Krødsherad	5A
3047	Modum	3
3048	Øvre Eiker	1
3049	Lier	1
3050	Flesberg	5A
3051	Rollag	5A
3052	Nore og Uvdal	5A
3053	Jevnaker	3
3054	Lunner	3
3401	Kongsvinger	3
3403	Hamar	1
3405	Lillehammer	3
3407	Gjøvik	3
3411	Ringsaker	1
3412	Løten	1
3413	Stange	1
3414	Nord-Odal	3
3415	Sør-Odal	3

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3416	Eidskog	3
3417	Grue	3
3418	Åsnes	3
3419	Våler (Hedm.)	3
3420	Elverum	3
3421	Trysil	5A
3422	Åmot	5A
3423	Stor-Elvdal	5A
3424	Rendalen	5A
3425	Engerdal	5A
3426	Tolga	5A
3427	Tynset	5A
3428	Alvdal	5A
3429	Folldal	5A
3430	Os	5A
3431	Dovre	5A
3432	Lesja	5A
3433	Skjåk	5A
3434	Lom	5A
3435	Vågå	5A
3436	Nord-Fron	5A
3437	Sel	5A
3438	Sør-Fron	5A
3439	Ringebu	5A
3440	Øyer	5A
3441	Gausdal	5A
3442	Østre Toten	3
3443	Vestre Toten	3
3446	Gran	3
3447	Søndre Land	3
3448	Nordre Land	5A
3449	Sør-Aurdal	5A
3450	Etnedal	5A
3451	Nord-Aurdal	5A
3452	Vestre Slidre	5A
3453	Øystre Slidre	5A
3454	Vang	5A
3801	Horten	1
3802	Holmestrand	1
3803	Tønsberg	1
3804	Sandefjord	1

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
3805	Larvik	1
3806	Porsgrunn	3
3807	Skien	3
3808	Notodden	5A
3811	Færder	1
3812	Siljan	3
3813	Bamble	3
3814	Kragerø	5A
3815	Drangedal	5A
3816	Nome	3
3817	Midt-Telemark	3
3818	Tinn	5A
3819	Hjartdal	5A
3820	Seljord	5A
3821	Kviteseid	5A
3822	Nissedal	5A
3823	Fyresdal	5A
3824	Tokke	5A
3825	Vinje	5A
4201	Risør	5A
4202	Grimstad	5A
4203	Arendal	5A
4204	Kristiansand	5A
4205	Lindesnes	5A
4206	Farsund	5A
4207	Flekkefjord	5A
4211	Gjerstad	5A
4212	Vegårshei	5A
4213	Tvedestrand	5A
4214	Froland	5A
4215	Lillesand	5A
4216	Birkenes	5A
4217	Åmli	5A
4218	Iveland	5A
4219	Evje og Hornes	5A
4220	Bygland	5A
4221	Valle	5A
4222	Bykle	5A
4223	Vennesla	5A
4224	Åseral	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
4225	Lyngdal	5A
4226	Hægebostad	5A
4227	Kvinesdal	5A
4228	Sirdal	5A
4601	Bergen	5B
4602	Kinn	5B
4611	Etne	5B
4612	Sveio	5B
4613	Bømlo	5B
4614	Stord	5B
4615	Fitjar	5B
4616	Tysnes	5B
4617	Kvinnherad	5B
4618	Ullensvang	5B
4619	Eidfjord	5B
4620	Ulvik	5B
4621	Voss	5B
4622	Kvam	5B
4623	Samnanger	5B
4624	Bjørnafjorden	5B
4625	Austevoll	5B
4626	Øygarden	5B
4627	Askøy	5B
4628	Vaksdal	5B
4629	Modalen	5B
4630	Osterøy	5B
4631	Alver	5B
4632	Austrheim	5B
4633	Fedje	5B
4634	Masfjorden	5B
4635	Gulen	5B
4636	Solund	5B
4637	Hyllestad	5B
4638	Høyanger	5B
4639	Vik	5B
4640	Sogndal	5B
4641	Aurland	5B
4642	Lærdal	5B
4643	Årdal	5B
4644	Luster	5B
4645	Askvoll	5B

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
4646	Fjaler	5B
4647	Sunnfjord	5B
4648	Bremanger	5B
4649	Stad	5B
4650	Gloppen	5B
4651	Stryn	5B
5001	Trondheim	4
5006	Steinkjer, unntatt tidligere Verran kommune	4
5006	Steinkjer, tidligere Verran kommune	5A
5007	Namsos	5A
5014	Frøya	5A
5020	Osen	5A
5021	Oppdal	5A
5022	Rennebu	5A
5025	Røros	5A
5026	Holtålen	5A
5027	Midtre Gauldal	5A
5028	Melhus	4
5029	Skaun	4
5031	Malvik	4
5032	Selbu	5A
5033	Tydal	5A
5034	Meråker	5A
5035	Stjørdal	4
5036	Frosta	4
5037	Levanger	4
5038	Verdal	4
5041	Snåase-Snåsa	4
5042	Lierne	5A
5043	Raarvihke - Røyrvik	5A
5044	Namsskogan	5A
5045	Grong	5A
5046	Høylandet	5A
5047	Overhalla	5A

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5049	Flatanger	5A
5052	Leka	5A
5053	Inderøy, unntatt tidligere Mosvik kommune	4
5053	Inderøy, tidligere Mosvik kommune	5A
5054	Indre Fosen, unntatt tidligere Leksvik kommune	4
5054	Indre Fosen, tidligere Leksvik kommune	5A
5055	Heim, unntatt tidligere Halså kommune	5A
5055	Heim, tidligere Halså kommune	5B
5056	Hitra	5A
5057	Ørland	4
5058	Åfjord	5A
5059	Orkland, unntatt tidligere Agdenes og Snillfjord kommuner	4
5059	Orkland, tidligere Agdenes og Snillfjord kommuner	5A
5060	Nærøysund	5A
5061	Rindal	5B
5401	Tromsø	6
5402	Harstad - Hårsttåk	6

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5403	Alta	7
5404	Vardø	7
5405	Vadsø	7
5406	Hammerfest	7
5411	Kvæfjord	6
5412	Tjeldsund	6
5413	Ibestad	6
5414	Gratangen	6
5415	Loabák - Lavangen	6
5416	Bardu	6
5417	Salangen	6
5418	Målselv	6
5419	Sørreisa	6
5420	Dyrøy	6
5421	Senja	6
5422	Balsfjord	6
5423	Karlsøy	6
5424	Lyngen	6
5425	Storfjord- Omasvuotna- Omasvuono	6
5426	Gáivuotna- Kåfjord- Kaivuono	7
5427	Skjervøy	7
5428	Nordreisa	7
5429	Kvænangen	7
5430	Guovdageaidn u-Kautokeino	7
5432	Loppa	7
5433	Hasvik	7
5434	Måsøy	7
5435	Nordkapp	7
5436	Porsanger- Porsáŋgu- Porsanki	7
5437	Kárásjohka- Karasjok	7
5438	Lebesby	7
5439	Gamvik	7
5440	Berlevåg	7
5441	Deatnu-Tana	7

Kom mun enr.	Kommunenavn /område	So ne
5442	Unjárga- Nesseby	7
5443	Båtsfjord	7
5444	Sør-Varanger	7